

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

BƏRDƏ-AĞDAM AVTOMOBİL YOLUNDA ÜMUMİ İŞ HƏCMİNİN 75 FAİZİ İCRA OLUNUB

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 4-də Bərdə-Ağdam avtomobil yolunda görülən işlərlə tanış olub.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına yolun texniki göstəriciləri və görülən işlər barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, başlanğıcını Bərdə şəhərindən götürən bu avtomobil yolunun uzunluğu 44,5 kilometr, eni 26,5 metrdir. Birinci texniki dərəcəyə uyğun inşa olunan avtomobil yolu

Qarabağın inkişaf planı nəzərə alınmaqla, dörd hərəkət zolağından ibarətdir.

Qeyd edilib ki, layihə üzrə torpaq işləri başa çatdırılıb, ümumi iş həcmnin 75 faizi icra olunub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 4-də Ağdam şəhərinin daxili yol və kommunikasiya şəbəkəsinin təmələqoyma mərasimində iştirak ediblər.

Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan

Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov dövlətimizin başçısına və birinci xanımına görülməli işlərlə bağlı məlumat verib. Bildirilib ki, dördzolaqlı Bərdə-Ağdam avtomobil yolu Ağdamın şəhərdaxili yol şəbəkəsi ilə birləşir. Şəhərdaxili yolların ümumi uzunluğu isə 191,1 kilometrdir. İlk mərhələdə 121 kilometr uzunluğunda yolların inşası nəzərdə tutulur. Prezident İlham Əliyev Ağdam şəhərinin daxili yol və kommunikasiya şəbəkəsinin təməlini qoyub.

AĞDAMDA AZƏRBAYCAN MİLLİ ŞƏHƏRSALMA FORUMU KEÇİRİLİR

Oktyabrın 5-də BMT-nin Yaşayış Məskənləri Proqramı (UN-HABITAT) və Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin birgə əməkdaşlığı, ADA Universitetinin təşkilatı dəstəyi ilə Ağdamda "Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri" və "Yeni Şəhər Gündəliyi" – post-münaqişə dövründə bərpa və yenidənqurma aparıcı qüvvəsi kimi" mövzusunda Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumu işə başlayıb.

Azərbaycan Respublikasının

Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Forumun açılış mərasimində iştirak ediblər. Dövlətimizin başçısı tədbirdə çıxış edib.

Qeyd edək ki, 44 ölkədən 130-dan çox nümayəndənin, ümumilikdə isə 400 nəfərdən çox insanın qatıldığı Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumu şəhərlərin bərpası ilə bağlı beynəlxalq və çoxtərəfli əməkdaşlıq üçün yeni imkan yaradacaq və şəhər ərazilərində böhranla-

rın aradan qaldırılmasına dair çətinliklərin müəyyən edilməsi, həllərin müzakirəsi ilə bağlı bilik və təcrübə mübadiləsi aparmaq üçün platforma rolunu oynayacaq. Ölkəmizdə ilk dəfə məhz Ağdam şəhərində keçirilən Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumu şəhərsalma sahəsində dünyanın müxtəlif ölkələrindən olan sahə mütəxəssislərinin təcrübələrinin bölüşülməsi və dayanıqlı inkişafın təmin edilməsi üçün əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi baxımından da nadir və uğurlu platformadır.

Xatırladaq ki, bu il iyunun 27-də Polşanın Katovits şəhərində keçirilmiş Ümumdünya Şəhər Forumunun "Daha yaxşı gələcək naminə şəhərlərimizi dəyişdirək" mövzusunda 11-ci sessiyasında videoforata çıxış edən Prezident İlham Əliyev bəyan etmişdi ki, Azərbaycan Ümumdünya Şəhər Forumunun növbəti sessiyalarının birinə ev sahibliyi etmək arzusunda və buna hazırdır. Ümumdünya Şəhər Forumu BMT-nin Yaşayış Məskənləri Proqramı (UN-HABITAT) tərəfindən hər iki ildən bir keçirilir.

AĞDAMDA PƏNAHƏLİ XANIN SARAYI BƏRPA EDİLƏRƏK İNTERAKTİV MUZEY KİMİ FƏALİYYƏT GÖSTƏRƏCƏK

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 4-də Ağdamda Pənahəli xanın sarayı və İmarət kompleksində görülməli işlərlə tanış olub, Xurşidbanu Natəvanın qəbirüstü abidəsinin açılışını ediblər.

Ağdam rayonunda erməni vandalizminə məruz qalan tarixi-memarlıq abidələrindən biri də Qarabağ xanlığının banisi Pənahəli xanın sarayıdır. Burada Qarabağ xanlığının əsasını qoymuş Pənahəli xanın və xanlığda müxtəlif illərdə hakimiyyətdə olmuş

hökmdarlar - İbrahimxəlil xanın və onun oğlu Mehdiqulu xanın qəbirüstü türbələri, həmçinin Mehdiqulu xanın qızı Xurşidbanu Natəvanın məzarları olub. Lakin Ağdam şəhəri işğal olunduqdan sonra İbrahimxəlil xanın türbəsi və Xurşidbanu Natəvanın qəbirüstü abidəsi də ermənilər tərəfindən dağıdılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq tapşırığına əsasən bu kompleksin bərpası işlərinə başlanılıb. Bu kompleksdə aparılacaq bərpa və konservasiya işlərinə mədəniyyət üzrə bey-

nəlxalq ekspert Alesandro Bi-ançi rəhbərlik edəcək. O, İtaliya ilə yanaşı, Türkiyə, Gürcüstan, İsrail, İraq, Albaniya, Efiopiya və sair ölkələrdə bərpa və konservasiya işləri üzrə fəaliyyət göstərən, bir çox beynəlxalq təşkilatların həyata keçirdiyi layihə, treninq və proqramlarda mütəxəssis kimi iştirak edib.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva XIX əsr Azərbaycan romantik şeirinin görkəmli nümayəndəsi, şair, rəssam, xan qızı Xurşidbanu Natəvanın qəbirüstü abidəsinin açılışını ediblər.

AĞDAMDA KEÇMİŞ MƏCBURİ KÖÇKÜNLƏR ÜÇÜN YAŞAYIŞ MƏHƏLLƏSİ İNŞA OLUNACAQ

Oktyabrın 4-də keçmiş məcburi köçkünlər üçün Ağdam şəhərində inşa olunacaq yaşayış məhəlləsinin təmələqoyma mərasimi olub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər. Ağdam şəhərinin təsdiq edil-

miş Baş planına uyğun olaraq, əhalinin səmərəli və yüksək həyat səviyyəsini təmin etmək məqsədilə müasir tələblərə cavab verəcək yaşayış məhəllələrinin salınması nəzərdə tutulub. Təməli qoyulan yaşayış məhəlləsinin salınması üçün 6,9 hektar torpaq sahəsi ayrılıb. Burada 1139 mənzil inşa

ediləcək. Yaşayış məhəlləsində 3068 nəfər məskunlaşdırılacaq. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə "yaşıl enerji" zonasının yaradılması hədəfinə uyğun olaraq, məhəllədəki binaların enerji təchizatında alternativ enerji mənbələrindən istifadə üzrə konseptual həllər işlənmişdir.

“Bizim sülh prosesi ilə bağlı müəyyən nikbinliyimiz var”

Bunu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Ağdamda keçirilən Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumunda çıxışı zamanı deyib. Dövlət başçısı vurğulayıb ki, Azərbaycan ədavətə, nifrətə son qoymaq və yeni sülh səhifəsi açmaq istəyir: “Bizim sülh prosesi ilə bağlı müəyyən nikbinliyimiz var. Çünki bu yaxınlarda, bir neçə gün öncə Azərbaycan və

Ermənistan xarici işlər nazirlərinin xüsusilə də sülh sazişi layihəsinin hazırlanması gündəliyi ilə bu cür ilk görüşü keçirildi. Biz ümid edirik ki, bu çox vaxt almayacaq. Biz 28 il boyunca Qarabağ münasibəsinə dair danışıqlarda olduğu kimi, ermənilərin razılığa gəlməmək üçün adətən istifadə etdikləri taktikalarını bilirik. Əgər bu davam etsə, onda sülh ol-

mayacaq. Əgər Ermənistanın seçimi budursa, bu o mənaya gəlir ki, onlar digər ciddi səhvi edəcəklər. Onlar bizi az qiymətləndirdilər. Onlar bizim iradəmizi, Azərbaycan xalqının iradəsini, Azərbaycanın potensialını az qiymətləndirdilər və ona görə də bunun bədaləni ödəməli oldular. İki il öncə baş vermiş müharibə Azərbaycan ərazisində həyata keçirilib.

Beləliklə bu bir daha bizim mövqeyimizi sübut edir və nümayiş edir ki, 1 milyondan çox həmvətənimizin çəkdiyi əziyyətlərə baxmayaraq, biz ədavətə, qarşılıqlı nifrətə son qoymaq və yeni sülh səhifəsi açmaq istəyirik. Biz müvəffəq olacağıq ya yox, bunu görəcəyik. Əmin deyiləm, lakin ən azından biz bu istiqamətdə irəliləyirik”.

“İşğaldan azad edilmiş bütün şəhərlərin baş planları hazırlanıb və təsdiqlənib”

Bu barədə Prezident İlham Əliyev Ağdamda keçirilən Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumundakı çıxışında bildirib.

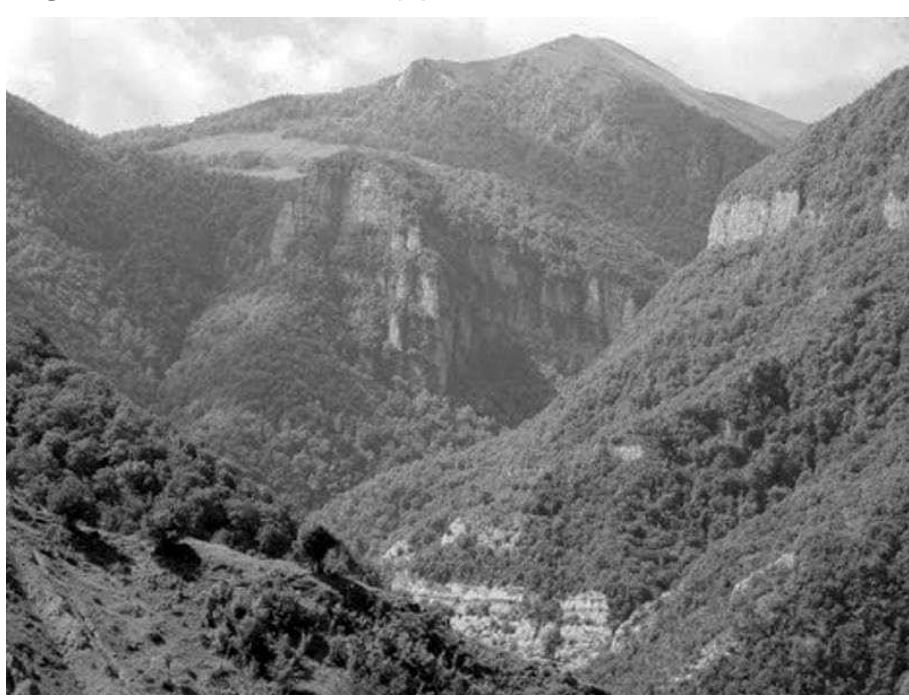
“Azad edilmiş ərazilərimizdə nəhəng su resursları var, işğal

illərdə biz bütün bunlardan məhrum olmuşduq. Çünki ermənilər təkcə bizim şəhərləri deyil, bizim resursları da işğal etmişdilər. Ermənilər çayların qarşısını kəsirdilər və biz minlə-

lə hektar əraziləri suvara bilmirdik: “İndi biz öz çaylarımızı, öz torpaqlarımızı qaytarmışıq. Bu gün artıq bütün şəhərlərin baş planları hazırlanıb və təsdiqlənib”, – dövlət başçısı qeyd edib.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 33 tunel, 84 yeni körpü tikiləcək

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə hazırda magistral yollar və kənd yolları tikilməkdədir. Bu barədə Prezident İlham Əliyev Ağdamda keçirilən Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumundakı çıxışında bildirib. “Təsdiq olunmuş investisiya planına əsasən, işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazisində ümumi uzunluğu 50 kilometrədən çox olan 33 tunel olacaq, 12 kilometr uzunluğu olan 84 yeni körpü salınacaq. Bu bizim gördüyümüz işlərin yalnız bir hissəsidir”, – dövlət başçısı qeyd edib.

“Bu layihə 400-dən çox daimi iş yerinin açılması imkanı yaradacaq”

Cəbrayıl rayonunda Araz Vadisi İqtisadi Zonası Sənaye Parkında rezident olmaq üçün 30 mln. manatdan çox investisiya dəyərində 6 layihəyə baxılır.

Banker.az xəbər verir ki, bu barədə İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbrayıl “Twitter” səhifəsində məlumat verib. Bildirib ki, “Cəbrayıl rayonun-

da Araz Vadisi İqtisadi Zonası Sənaye Parkının yaradılmasından 1 il keçir. Sahibkarlar üçün əlverişli investisiya imkanlarına malik Sənaye Parkı regionun iqtisadi potensialının reallaşdırılması və ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyası istiqamətində mühüm mexanizmdir. Hazırda rezident olmaq üçün 30 mln. manatdan çox investisiya dəyərində 6 layihəyə baxılır. Layihələrin reallaşdırılması 400-dən çox daimi iş yerinin açılması imkanı yaradacaq”. Mikayıl Cəbrayıl qeyd edib ki, Sənaye Parkının ilk rezidenti KAMAZ Lizing Azərbaycan isə artıq tikinti işlərinə başlayıb.

Mənfəət vergisinin dərəcəsinə dəyişikliklər edilməsi müzakirə olunacaq

Qarşıdakı dövrdə Azərbaycan və Dünya Bankının nümayəndələrindən ibarət işçi qrupu milli vergi qanunvericiliyinə fokuslanmaqla vergilərin dərəcə strukturundakı sabitlik səviyyəsinin qiymətləndirilməsi, korporativ gəlir vergisi (mənfəət vergisi) ilə bağlı dəyişikliklərin tezliyinin dəyərləndirilməsini diqqət mərkəzində saxlayacaq. Bunu İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Vergi siyasəti Baş İdarə-

sinin rəisi Nicat İmanov deyib. “Bu istiqamətdə əsas işlər xərc komponentləri üzrə qiymətləndirmə və təhlil aparılması, bu sahədə mütərəqqi xarici təcrübənin öyrənilməsi, sahibkarlıq subyektləri, assosiasiyalar və dövlət orqanlarının iştirakı ilə görüşlərin keçirilməsi və müvafiq məsələlərin müzakirə edilməsinə yönəldiləcək. Müzakirələrin nəticəsi olaraq, bu istiqamətdə müvafiq qanunvericilikdə dəyişikliklərin edilməsinə dair layihənin ha-

zırlanması nəzərdə tutulur”, – o qeyd edib. Hazırda Azərbaycanda mənfəət vergisinin dərəcəsi 20%-dir.

Ağdam Sənaye Parkında sahibkarlar üçün biznes imkanları genişləndirilir

Sənaye Parkının ərazisində inzibati binanın tikintisi üçün işlərə start verilib. İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin (İZİA) idarəçiliyində olan Ağdam Sənaye Parkının rezidentlərinin rahat fəaliyyət göstərmələri üçün mobil şəhərcikdə əlavə 8 ədəd modul tipli yataqxana (40 nəfərlik) quraşdırılıb.

Agentliyin yaydığı məlumatda bildirilir ki, bununla da, Sənaye Parkında modul tipli yataxhanaların sayı 16-ya (80 nəfərlik) çatdırılıb.

Bununla yanaşı, Sənaye Parkının ərazisində inzibati binanın tikintisi üçün işlərə start verilib. İnzibati binada iclas otağı, müasir ofis sahələri, təlim mərkəzi, laboratoriya və s. olacaq, sahibkarlara sığorta, bank və gömrük xidmətləri göstəriləcək.

Ağdam Sənaye Parkında həmçinin, əlavə olaraq 2 ədəd 400 kV-luq komplekt transformator məntəqəsi quraşdırılıb və 40 MVA elektrik yarım-

tansiyasının tikintisinə başlanılıb. Qeyd edək ki, bundan əvvəl Sənaye Parkında 630 kV-luq komplekt transformator məntəqəsi quraşdırılmışdı. Sənaye Parkı sürətli internetlə təmin edilib. Ümumiyyətlə, Ağdam Sənaye Parkında sahibkarlar üçün geniş biznes imkanları yaradılacaq. Sənaye Parkının rezidentləri qeydiyyatdan alındıqları tarixdən 10 il müddətinə əmlak vergisindən, torpaq vergisindən, gəlir və ya mənfəət vergisindən, istehsal məqsə-

dilə idxal etdikləri texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı ƏDV-dən və 7 il müddətinə gömrük rüsumlarından azad olunacaqlar. Sənaye Parkının rezidentlərinə əlavə güzəştlərin (xüsusi güzəştli bank kreditlərinin təmin olunması, sosial sığorta ödənişlərin subsidiyalanması, kommunal xidmətlərin endirimli tariflə təklif edilməsi, xammal idxalında gömrük və ya ƏDV güzəştləri) də verilməsi nəzərdə tutulur.

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi 1.2 milyon manatlıq dərman alır

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi publik hüquqi şəxs “Keşəli” MMC ilə müqavilə bağlayıb. Banker.az xəbər verir ki, müqavilədə vərəmlə

mübarizə proqramına əsasən dərman vasitələrinin satın alınması nəzərdə tutulur. Müqavilənin dəyəri isə 1 185 105 manatdır.

İlkin mərhələdə Ağdama 10 min nəfər köçürüləcək

İlkin mərhələdə Ağdam şəhərinə təxminən 10 min nəfərin köçürülməsini planlaşdırırıq. Bunu jurnalistlərə açıqlamasında Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov deyib.

“Biz sadəcə olaraq hazırda ümumi maksimal potensial proqnozlardan çıxış edirik və yaşayış sahəsini də ona uyğun

olaraq planlaşdırırıq. Paralel olaraq iş yerlərinin açılması ilə bağlı da işlər gedir. Bu bərpa proseslərində yaradılacaq yeni iş yerləri potensial iş yerləridir. Bundan başqa, həm kənd təsərrüfatında, həm yüngül sənayedə, qida sənayesində müəyyən iş yerləri yaradılacaq. Toplam olaraq ilkin mərhələdə təxminən 10 min nəfərin Ağdam şəhərinə köçürülməsini planlaşdırırıq”, – Prezidentin xüsusi nümayəndəsi bildirib.

Halal keyfiyyət infrastrukturunu sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanıb

“Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu” (AZSTAND) publik hüquqi şəxsin nümayəndələri Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində keçirilən Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatının (ISO) il-lik toplantısında iştirak edib. Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin yaydığı məlumata görə, toplantı çərçivəsində AZSTAND ilə Qazaxıstan Standartlaşdır-

ma və Metrologiya İnstitutu arasında halal keyfiyyət infrastrukturunu sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Tərəflər halal məhsulların müvafiq standartlaşdırma fəaliyyəti üzrə təcrübə mübadiləsi, mütəxəssislərin hazırlanması, texniki əməkdaşlıq və halal məhsulların sertifikatlaşdırılmasına dair stimullaşdırıcı tədbirlər barədə razılığa gəliblər.

6-12 oktyabr 2022-ci il

“Gələcək haqqında xatirələr”

Ötən əsrin 90-cı illərində aparılan araşdırmalar birmənalı şəkildə respublikamızda iqtisadi, sosial və siyasi vəziyyətin gündən-günə pisləşməsinə açıq-aşkar sübut edirdi. Hadisələr ağır nəticələrlə müşayiət olunurdu ki, onların qarşısını almaq üçün güclü liderə, təcürbəli dövlət xadiminə ehtiyac vardır. Ümummilli lider Heydər Əliyev 1993-cü ilin iyununda – respublikamızda dərin iqtisadi-siyasi və mənavi böhranın hökm sürdüyü bir dövrdə xalqın istəyi ilə ölkə rəhbərliyinə qayıtdı. Qısa zamanda ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin təmin edilməsi, ölkə iqtisadiyyatındakı tənəzzül prosesinin qarşısının alınmasına xidmət edən bir sıra zəruri tədbirləri həyata keçirdi. Həmin dövrdə bir ictimai-iqtisadi formasiyadan digərinə keçid dövrünü yaşayan Azərbaycanın hansı iqtisadi modelə üstünlük verəcəyi ilə bağlı çoxlu fikirlər, təkliflər irəli sürülsə də, böyük strateq Heydər Əliyev hansısa dövlətin təcrübəsinin olduğu kimi milli iqtisadiyyata köçürülməsini düzgün saymadı. Xalqın təkidi, tələbi ilə Heydər Əliyev Bakıya gəldi. 15 iyun 1993-cü ildə Heydər Əliyev Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçildi.

3 oktyabr 1993-cü ildə ölkədə keçirilən prezident seçkilərində Heydər Əliyev seçicilərin 98,84 faiz səsinə toplayaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi.

Həmin ərəfədə akademik Ziyad Səmədzadə “Бакинский рабочий” qəzetinə müsahibə vermişdi. “Gələcək haqqında xatirələr” adı altında dərc edilən həmin müsahibəni olduğu kimi diqqətinizə çatdırırıq.

- Prezident seçkiləri istənilən ölkənin tarixində məsuliyyətli mərhələdir. Axı, dövlət başçısının kim olacağından onun vətəndaşlarının taleləri birbaşa asılıdır, bütün xalq gələcəyini on yaxşı liderlə bağlayır. Bu gün siyasi rəqəbdən asılı olmayaraq, Azərbaycanda yeni prezidentin ümumi konsepsiyasının, xüsusilə də iqtisadi siyasətinin necə olacağına kimsə biganə qala bilməz. Siz on illərlə respublikanın makroiqtisadi problemləri ilə məşğul olmusunuz. Bu barədə nə düşünürsünüz?

– Bu gün öz tarixinin ən ağır dövrlərindən birini yaşayan Azərbaycan üçün qarşıdakı hadisənin müstəsna dərəcədə mühüm olduğunu göstərməkdə tamamilə haqlısız. Hər bir sağlam düşüncəli insan, öz Vətəninin çiçəklənməsini arzulayan vətənpərvər kimi, mən də respublika rəhbərliyi vəzifəsində çox təcrübəli, enerjili və xalq təsərrüfatı kompleksinin problemlərinə yaxşı bələd olan və ətrafında cəmiyyətin sağlam qüvvələrini birləşdirmək iqtidarında olan müdrik siyasətçini görmək istərdim ki, nəhayət, yaradıcı işə başlaya bilək. Düşünürəm ki, bu gün bizdə bütün meyarlara cavab verən bir siyasi lider – Heydər Əliyev olduğu ilə razılaşmaq çətindir.

- Ziyad müəllim, deyin görək, bu əminlik nəyə əsaslanır? Axı, elə adamlar var ki, onlar Heydər Əliyevi başqa cür səciyyələndirməyə meyillidirlər.

– Mən, necə deyərlər, komplimentar yanaşmalardan uzağam, tarixi obyektivlik baxımından mühakimə yürüdüürəm. Bu və ya başqa adamın keyfiyyətlərini müxtəlif cür qiymətləndirmək olar, axı, tarix var, faktlar var, nə qədər istəsən də, danmaq mümkün olmayan real işin bəhrələri var. Heydər Əliyev 14 il respublikaya başçılıq edib və indi Azərbaycanın, həqiqətən, fəxr etdiyi bir çox işlər onun fəaliyyətinin nəticəsidir. 1920-1991-ci illər respublikamızın İttifaqın tərkibində olduğu dövrdür.

Bu dövr ərzində böhranlı mərhələlər, tənəzzül, dəhşətli müharibə olmuşdur. Amma nailiyyətlər də olub, özü də çox böyük nailiyyətlər. Mən bu barədə dəfələrləbəyan etmişəm və

yenə də demək istəyirəm: öz ölkəmizin tarixində bütöv bir epoxanı qaralayan və üstündən cızıq çəkən manqurt olmaq olmaz. Hansısa ideoloji mülahizələr xatirinə ata-babalaramızın, bir neçə nəslin əməyi ilə yaradılmış hər şeyi sifra endirərək biz onların xatirəsini təhqir edirik. Öz mənfəi tərəfimizi qabardaraq, yaratdıqlarımızı unudaraq, biz öz xalqımızı alqaldır, onun ləyaqətini təhqir edirik.

Bəli, birtərəflilik, inzibati-komanda təzyiqi olub, iqtisadiyyatın inkişafında ciddi əyintilər, sosial sahənin planlaşdırılmasında qalıq prinsipi və bir çox digər deformasiyalar olub. Necə deyərlər, olan olub, keçən keçib. Amma tamamilə əks xarakterli nümunələr də olub. Çox yayılmış “mərkəzin soyğunçuluq siyasəti” ibarəsi ilə hay-küy salaraq, insanları bunları unutmağa məcbur etmək olmaz. Həmin dövr ərzində hazırda müstəqil Azərbaycanın iqtisadiyyatının əsasını təşkil edən yüzrlər müəssisə tikilir, yeni ali məktəblər açılır, milyonlarla adam abadlaşdırılmış mənzillər alırdı. Sənayedə fəal şəkildə struktur dəyişiklikləri aparılır, kənd təsərrüfatı önündə simasını dəyişirdi.

Dövlət müstəqilliyimizi bərpa edəndə respublikamız güclü iqtisadi potensiala malik idi. Zənnimizcə, həm də ən mühümü tərəqqiyə doğru aydın nəzərəcarpan meyl var idi. Bir sözlə, 70-ci illərdə təməli qoyulmuş möhkəmlik ehtiyatı, bütün müttəfiq respublikalarda olduğu kimi. Bir sıra kəskin sosial-iqtisadi problemlərin əvəzində 90-cı illərdə başlanmış dağdıcı proseslərə müəyyən immunitet təmin edə bilərdi və etməli idi. Lakin çox təəssüf ki, bu, baş vermədi. Keçid dövrünün bütün çətinliklərinə baxmayaraq, biz milli iqtisadiyyatın dağılmasının qarşısını almağa, onu qorumağa borclu idik. Bəs, nə əldə etdik? İqtisadiyyatın əsas göstəriciləri üzrə İttifaqda uzun illər lider olan Azərbaycanda bu gün keçmiş müttəfiq respublikalar arasında istehsalın ən yüksək azalma sürəti müşahidə olunur. İnflyasiyanın artan sürəti, qiymətlərin yüksək artımı, geniş əhali kütləsinin yoxsullaşması, həyat səviyyəsində kəskin fərqlənmə cəmiyyətdə sosial gərginlik yaratdı. Elmi-texniki sahədə baş verənlər isə

sadəcə cinayətdir. Onlarla elmi tədqiqat işi dayandırılmış və bununla Azərbaycanın əqli potensialına ciddi zərbə vurulmuşdur.

Ən çox həyəcan doğuran maddi is-

dərin təhlilini aparmaq lazım gəldi, onların artımını təmin edən mexanizm yaradıldı. Respublika rəhbərliyinin bacarıqlı, məqsədyönlü və inadkar fəaliyyəti olmadan, əlbəttə, bütün

tehsal və əmək məhsuldarlığı sahəsinə marağın azalmasıdır. Bu da istehsalın dinamikasının həmişə ən yüksək səviyyədə olduğu bizim respublikada baş verir.

- Son illər “qırmızı bayraqlı beşilliklər” barədə çox istehzalar deyilib...

Akademik Ziyad Səmədzadə “Бакинский рабочий” qəzeti, 30 sentyabr 1993-cü il

– Mükafatlar, bayraqlar o dövr həyatının, necə deyərlər, nəinki zahiri tərəfi idi, həm də praktiki olaraq bərabər şəraitdə olan müttəfiq respublikaların işinin qiymətləndirilməsi meyarı idi. Nə üçün biz Azərbaycan tarixində 70-ci illəri, 80-ci illərin əvvəllərini xüsusi qeyd edirik. Bu müddət nisbətən kiçikdir, lakin bütün mərkəzləmiş sistemin, hətta təcrid olunmuş şəraitdə Qərbin qabaqcıl texnologiyalarından ayrı düşməsi müqabilində onun respublikamızda həyata keçirilməsi miqyasları, həqiqətən, mühüm idi.

Rəqəmlərə müraciət edək. 1960-70-ci illərdə respublika ölkədə milli gəlirin ən aşağı artım sürətinə malik idi. Həm də İttifaq səviyyəsindən biz 33 faiz, ən yaxşı respublika göstəricilərindən 72 faiz bəndi geri qalırdıq. Digər ən mühüm göstəricilər üzrə fərqlər daha böyük idi.

İqtisadiyyatda vəziyyəti düzəltmək üçün, həqiqətən, çox böyük işlər görmək, əmək məhsuldarlığının, fond-

bunlar mümkün deyildi. Sənayedə əmək məhsuldarlığının artırılması üçün həyata keçirilmiş tədbirləri və onların nəticələrini xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Çünki bu sahədə artım sürətinə görə biz axırıncı yerdə idik. Həmin məsələ üzrə Mərkəzi Komitənin Bürosunun (1978) keçirilən iclası yada düşür. Bu, formal, növbəti təhlil deyildi, onlarla alimin və mütəxəssislərin miqyaslı tədqiqat işinin yaradıcı nəticələrinin yekunu idi. Əvvəlcə məsələ aylarla hərtərəfli öyrənilirdi. Onu da qeyd edirəm ki, bu təhlilin aparılması üçün yaradılmış işçi qrupuna mən başçılıq edirdim. Biz, respublikada iqtisadiyyatın 1971-1982-ci illərdə təhlilini apardıq. İclasda təsdiq edilmiş və sərt şəkildə həyata keçirilən tədbirlər əmək məhsuldarlığının artımını sürətləndirməkdə həlledici rol oynadı. Təəssüf ki, onların çoxu itirilib, yeni isə heç nə yoxdur. Bu gün həmin əmək məhsuldarlığı ilə nə baş verdiyi barədə danışmaq ağırdır. Bilmək istərdim ki, sabiq prezidentin fərmanları ilə qiymətməmələgəlmə, valyuta əməliyyatlarının tənzimlənməsi, pul-kredit, ödəmə məsələləri ilə bağlı vurulmuş 10 milyardlarla manat ziyan üçün kim cavab verəcək. Əgər siyasi fəaliyyətdə yol verilən səhvlər hamının diqqətini cəlb edərsə, müqəssirləri üzə çıxartmaq üçün təhqiqat aparmaq üçün xüsusi komissiyalar yaradılsa, iqtisadiyyatın dağılması məqsədilə məsuliyyət məsələsinə nədənsə məhəl qoyulmur.

- Xatırlayıram ki, o illər Azərbaycan iqtisadiyyatın görünməmiş yüksəliş sürətinə görə bütün dünyanı heyratla salırdı. İndi kimlərsə bu uğurların reallığını şübhə altına alır. Guya, təbliğat, kütləvi şəkildə şişirtmə olub.

– Bir çox illər ərzində mən Azərbaycanın iqtisadi həyatında baş verən proseslərin çox dəqiq təhlilində fəal iştirak etmişəm. Bunun nəticələri monoqrafiyalara, məqalələrə daxil edilib. Onların hamısı belə iddiaları tam təkzib etməyə mənə əsas verir. Təkrar edirəm: Azərbaycanda qazanılan nə varsa, onun arxasında hər şeydən əvvəl milyonlarla adamın gərgin əməyi, qarşıya qoyulmuş, elmi cəhətdən əsaslandırılmış məqsədlərə nail olunması üzrə bacarıqlı təşkilati iş durur. Uydurma sensasiya həvəskarlarını isə xəbərdar edirəm: tarixi sax-

talaşdırmaq, qeyri-peşəkar siyasətçilərin ambisiyaları xatirinə faktlarla manipulyasiya etmək olmaz.

Əyani olaraq sübut üçün iki onillik ərzində respublikanın iqtisadi inkişafının ən mühüm göstəricilərinin dəyişmə meyilini səciyyələndirən cədvələ nəzər salaıq. Zənnimcə, bunu şərh etməyə ehtiyac yoxdur. Yeri gəlmişkən deyim ki, bu məlumatlar ilk dəfə dərc olunur.

Ən başlıcası odur ki, həmin dövr xalq təsərrüfatında keyfiyyətli dəyişikliklərlə səciyyələnir. Azərbaycanın sənaye tarixində belə genişmiqyaslı inkişaf tədbirləri həyata keçirilməyib. Sənayenin inkişafında bitərəfliyin ləğv edilməsi üzrə mütərəqqi sahələrin qabaqçılıq inkişafına əsaslanmaqla, müntəzəm şəkildə tədbirlər həyata keçirilirdi. Heydər Əliyevin şəxsi təşəbbüsü ilə İttifaq rəhbərliyi Azərbaycan sənayesinin mütərəqqi sahələrinin sürətli inkişafı haqqında xüsusi qərarlar qəbul edirdi. Respublika rəhbərliyi İttifaq hökumətindən Azərbaycan ərazisində müasir istehsalatların və müəssisələrin tikilməsini təkidlə tələb edirdi. Azərbaycanda Bakı Məişət Kondisionerləri zavodunun, EHM, “Azelektroterm”, Şampan Şərabları zavodunun, AZON zavodunun və bir sıra digər müəssisələrin qısa müddətdə istifadəyə verilməsini yadıma salın. Neft emalı, yüngül sənayesi yeyinti sənaye sahələri müəssisələrinin yenidən qurulması yüksək sürətlə aparılır, respublikanın kiçik və orta təhlihlərində onların filialları yaradılırdı.

Elektrotexnika, elektronika, cihazqayırma müəssisələri və başqaları respublika sənayesinin simasını, fəhlə sinfinin strukturunu kökündən dəyişdi. Struktur dəyişiklikləri öz ardınca yeni səmərəli sahələrarası və regionlararası əlaqələr yaratdı, xammal, birtərəflilik yönününün azalması əminləndirildi, fəhlə sinfinin peşə-texniki səviyyəsinə, əhalinin məşğulluğuna keyfiyyətli irəliləyişlər gətirdi.

- İndi dediklərinizdən bir növ aydın, xoş mənzərə yaranır.

– Tələm-tələsik nəticələr çıxarmaq lazım deyil. Mən keçmiş ideallaşdırmaq fikrindən uzağam. Əlbəttə, çətinliklər də, uğursuzluqlar da olub və bu, hər hansı inkişaf edən ölkə üçün təbiidir. Lakin o zamankı çətinliklərin, bəzən də çox ciddi çətinliklərin fərqi ondadır ki, o dövrdə yaranan problemlərin həlli üçün gündəlik gərgin iş aparılırdı. Nail olunmuşlarla qane olmamaq xüsusiyyəti var idi, iqtisadi inkişafın başlıca istiqamətləri müəyyən edilir və bütün səylər onların həyata keçirilməsi üzərində cəmləşirdi. Respublika rəhbərliyi belə bir möhkəm inamdan çıxış edirdi ki, Azərbaycan xalqı yaxşı yaşaya bilər və yaşamalıdır.

O dövrlərdə respublikanın sosial-iqtisadi inkişafının dinamizmini səciyyələndirən ən mühüm meyllərdən birini xüsusi qeyd etmək istərdim. Söhbət Azərbaycan rəhbərliyinin adambaşına milli gəlirin istehsalı üzrə orta İttifaq səviyyəsindən çoxilik geriliyi ləğv etmək üzrə qarşıya qoyduğu strateji məqsəddən gedir. Bu məsələyə uzun illər ərzində məhəl qoyulmurdu. Bundan sonra isə milli gəlirin, xüsusilə də onun istehlak edilən hissəsinin qabaqçılıq artımı iqtisadiyyatın bütün inkişaf konsepsiyasının müəyyənedici prinsiplərindən birinə çevrildi. Əvvəl müxtəlif səviyyələrdə bir çox rəhbərlər siyasətdə bu əsaslı dönüşü bir o qədər də ruh yüksəkliyi ilə qarşılamadılar, həm də kəskin müzakirələr, itifaqlar oldu. Lakin möhkəm xətti qoruyub saxlaya bildik. Artıq 70-ci illərin sonuna bu istiqamətdə nəzərəcarpa-

caq tərəqqiyə nail olundu. Əgər bu məqsəd sonrakı illərdə də prinsipial şəkildə davam etdirilsəydi, şübhəsiz ki, müstəqillik qazandığımız zaman biz sosial sahədə daha yaxşı göstəricilərə, daha yüksək əməkhaqqına, adambaşına istehlak fondlarına və s. malik olardıq.

- *Bəli, bu, yaxın vaxtlarda müşahidə etdiklərimizlə kəskin fərqlənir. Yeri gəlmişkən, deyirlər ki, Siz Dövlət Plan İqtisad Komitəsinin sədri vəzifəsindən azad edildiyinizi mətbuatdan bilmisiniz.*

– Bəli, bu, belədir. Lakin onu xatırlamağa dəyməz. Başqa məsələ barədə danışım. Hamımız keçmiş həyatdan çıxmışıq. Əvvəlki kommunist rejiminə qayıdış artıq olmayacaq, o dövr keçdi və cəmiyyətin psixologiyası köklü surətdə dəyişmişdir. Lakin indi keçmişimizi, toplanan təcrübəni ağına-bozuna baxmadan inkar etmək haqqında deyil, müsbət təcrübəyə əsaslanaraq, respublikanı böhrandan necə çıxarmaq haqqında fikirləşmək, onun iqtisadiyyatını dünya səviyyəsinə qaldırmaqdan söhbət aparmaq lazımdır. Bir çox şeyləri sıfırdan başlamamalı, “velosiped” kəşf etməməliyə. Mövcud potensialdan ağıllı istifadə etmək lazımdır ki, xalq təsərrüfatının yönümünü dəyişək, bacarıdığımızca bazar iqtisadiyyatına ağırsız keçək.

- *Ziyad müəllim, o zaman bütün iqtisadiyyata rəhbərlik və onun strategiyasını müəyyən edən mərkəzin rolu haqqında nə deyərdiniz?*

– Həqiqətən, mərkəz çox şeyləri müəyyən edirdi. Bir onu demək kifayətdir ki, müəssisələrin 90%-dən çoxu İttifaq və İttifaq-respublika tabeliyində idi. Lakin bir daha təkrar edirəm: təsərrüfat şəraiti, iqtisadi vasitələr bütün respublikalar üçün eyni idi. Azərbaycan isə qeyri-adi uğurlara nail olurdu. Bizim rəhbərliyimiz mövcud imkanlardan istifadə edərək İttifaq nazirlikləri ilə fəal iş aparır,

onların rəhbərləri ilə bu və ya digər problemlər üzrə təklifləri bilavasitə yerlərdə birgə müzakirə edirdi. Peşəkar təhlil, proqnozların obyektiv qiymətləndirilməsi həyata keçirilirdi. Tam olmasa da, sağlam rəqəbat, ən başlıcası isə məsuliyyət və intizam var idi. Mərkəz çalışırdı ki, bütün dövlət planları şərtsiz yerinə yetirilsin. Ümumdövlət yanaşması mövcud idi. Əgər biz tam həcmli nəticələrə nail olurduqsa, mərkəzdə razılığı gizlətmirdilər.

Lakin başqa meyllər haqqında da deməyə bilmərəm. Azərbaycan iqtisadiyyatının dinamik inkişafı, respublikada sabit vəziyyət, Heydər Əliyevin getdikcə artan nüfuzu, görünür, hakimiyyətin ali mərkəzi eşelonlarında kimlərə narahat edirdi. Yəqin ki, bu, Qarabağ kartını oynamağa hazırlaşanlara əlverişli deyildi. Belə vəziyyətdə respublikada aparılmış işi pisləmək, əsl vəziyyəti təhrif etmək, Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə Azərbaycanın nail olduğu uğurlar haqqında mənfi ictimai rəy yaratmaq lazım idi. Bununla əlaqədar 1984-cü ilin sonunda Moskvadan Bakıya komissiya gətirilməsi yada düşür. Guya yoxlamada əsas məqsəd əmək intizamının möhkəmləndirilməsi sahəsində işlərin yoxlanması idi. Məqsəd tamam başqa idi. Qeyd edim ki, o illər istehsalın dinamikası, məhsul göndərilməsi, əmək məhsuldarlığı, kapital qoyuluşlarından istifadə və müqavilələr üzrə tədarük göstəriciləri İttifaqla müqayisədə yüksək idi. Məhzbu amillər əmək intizamına qiymət verilməsində əsas meyarlar hesab edilirdi. Komissiya isə ikinci dərəcəli məsələlərə üstünlük verməklə, qərəli mövqə tuturdu. Əlbəttə, biz irəli sürülmüş ittihamların əsassızlığını qəti sübuta yetirdik. Bu işdə konkret hesablamalar və əsaslandırmaclar da öz rolunu oynadı. Bunları aşağıdakı cədvəldən də görmək olar: (cədvəl 1)

Cədvəl 1

Artım sürətinə görə respublikanın tutduğu mövqe				
Göstəricilər	1960-1970	1970-1975	1975-1980	1970-1980
İstehsal edilmiş milli gəlir	15 $\left(\frac{-33}{-72}\right)^*$	3 $\left(\frac{+7}{-10}\right)$	1 $\left(\frac{+24}{+3}\right)$	2 $\left(\frac{+41}{-6}\right)$
Adambaşına milli gəlir	15 $\left(\frac{-51}{-90}\right)$	6 $\left(\frac{+10}{-14}\right)$	2 $\left(\frac{+14}{-6}\right)$	3 $\left(\frac{+23}{-7}\right)$
Sənaye istehsalının həcmi	15 $\left(\frac{-33}{-114}\right)$	6 $\left(\frac{+7}{-14}\right)$	2 $\left(\frac{+23}{+1}\right)$	2 $\left(\frac{+42}{-12}\right)$
Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu	15 $\left(\frac{-11}{-49}\right)$	1 $\left(\frac{-31}{-9}\right)$	1 $\left(\frac{+36}{+22}\right)$	1 $\left(\frac{+95}{-52}\right)$
Sənayedə əmək məhsuldarlığı	15 $\left(\frac{-23}{-35}\right)$	5 $\left(\frac{0}{-9}\right)$	2 $\left(\frac{+11}{+1}\right)$	2 $\left(\frac{+16}{-7}\right)$

**Surətdə: orta İttifaq səviyyəsinə nisbətən bəndlərdə qabaqlama (geriləmə); məxrəcə də müttəfiq respublikaya nisbətə maksimum artım sürəti ilə.*

- *Xalq təsərrüfatı strukturunun yenidən qurulması probleminə qayıdaraq bilmək istərdik: dəyişən şəraitlə bağlı bu işdə müəyyən düzəlişlərə ehtiyac varmı?*

– Şübhəsiz. Bizdə bəzi sahələr üzrə yaxşı, sanballı bazanın təməli qoyulmuşdur. Lakin bu baza ciddi təkmilləşdirilməlidir. Son zamanlar iqtisadiyyata dəymiş ziyan qabaqçıl texnologiyalarla fəaliyyət göstərən istehsalatlara ağırlı təsir göstərmiş, ciddi çətinliklər yaranmışdır. Mərkəzləşmiş investisiyalar, təşəbbüskarlığın və sahibkarlığın təşviqi sistemi yoxdur, təsərrüfat əlaqələri isə pozulmuş, bazar münasibətlərinə keçid şəraitində müstəqil Azərbaycanın sənayesinin strukturunun yenidən qurulmasının dövlət tənzimlənməsi mexanizmi işlənməmişdir. Lakin mən təbiətə nikbin adamam və dərinədən inamım var ki, biz keçid dövrünün çətinliklərini uğurla keçəcəyik və əvvəllər topladığımız təcrübə xalq təsərrüfatının yeniləşməsində müəyyənədiçi rol oynayacaq.

- *Azərbaycanın MDB-yə, İqtisadi Birliyə qoşulması bu mövqelərdən necə qiymətləndirilir?*

– Birmənalı olaraq müsbət. Azərbaycanın MDB-nin digər respublikaları ilə iqtisadi əlaqələri nəinki sıx və

çoxtərəflidir, onlar iqtisadiyyatımızın normal fəaliyyəti üçün həyati zərurət kəsb edir. Bundan çıxış edərək deyə bilərik ki, MDB-yə qəbul olunmağa etiraz edənlərin ən tutarlı saydıqları dəlilləri belə əsassızdır.

İqtisadi Birlik haqqında danışarkən unutmamaq olmas ki, söhbət SSRİ tərkibində olan keçmiş respublikaların deyil, BMT üzvü və beynəlxalq hüquq subyektləri olan müstəqil dövlətlərin münasibətlərindən gedir. Doğrudur, şəxsən mən belə hesab etmirəm ki, respublikamızın bütün iqtisadi və

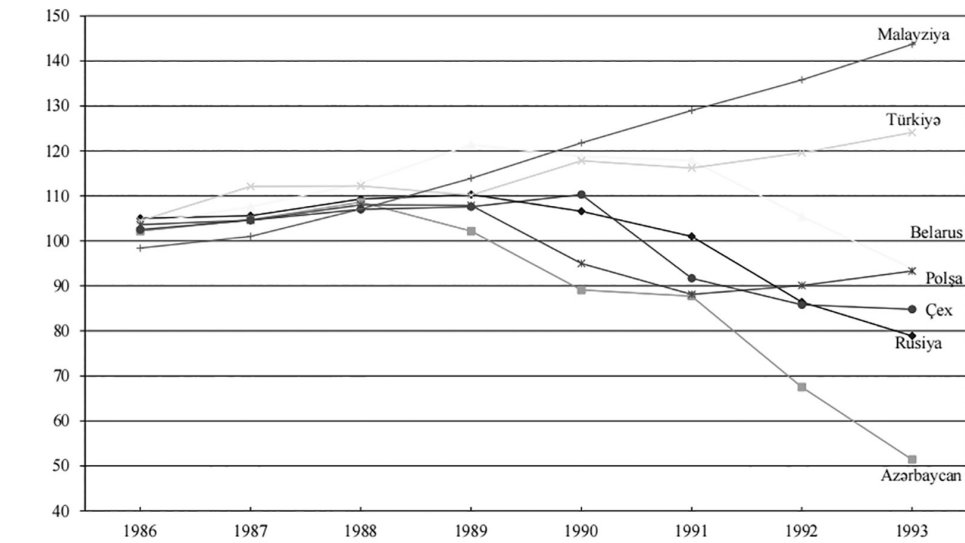
6-12 oktyabr 2022-ci il

sosial problemləri müstəsna olaraq İqtisadi Birlik haqqında müqavilə ilə tənzimlənəcək. Şübhəsiz ki, MDB-nin digər üzvləri kimi, Azərbaycan da suveren dövlət qismində müstəqil iqtisadi siyasət aparacaq. Lakin ümumi maraqlar nəminə qarşılıqlı fəaliyyət tələb edən bir çox məsələlər də vardır. Nəhayət, dünya praktikası, xüsusilə də ümumavropa praktikası var və buna məhəl qoymamaq olmaz. Sadəcə olaraq vəziyyəti ayıq və uzaqgörənliklə qiymətləndirmək, Azərbaycan xalqının, Azərbaycan dövlətinin taleyüklü problemlərinə ən yüksək məsuliyyət hissi ilə yanaşmaq lazımdır.

AXC ideologiyasına əsaslanan və təkidlə yeridilən “iqtisadi doktrinaların” ölkənin xalq təsərrüfatına vurduğu zərərə bizə dərs olmadımı? Fırıldaqqı, bədnam siyasətçilərin populist eksperimentləri yetər. Əminəm ki, bu gün bizim cəmiyyətdə üstünlük təşkil edən əhval-ruhiyyə məhz belədir. Məhz bu hisslə, gələcəyə dərin ümidlə və həyatımız boyu gözlədiyimiz dəyişikliklər istəyi, demokratik prosesləri möhkəmləndirmək arzusu ilə Azərbaycan xalqı oktyabrın 3-də seçki məntəqələrinə gələcək (qrafik 1).

Qrafik 1

Adambaşına düşən ÜDM 1993-cü il qiymətləri ilə, ABŞ dolları, 1985

Mərkəzi Bank valyuta ehtiyatlarını açıqladı

2022-ci ilin Sentyabr ayında Azərbaycan Mərkəzi Bankının valyuta ehtiyatları 163,7 milyon dollar artaraq 30.09.2022-ci 1 tarixində 7 milyard 667.3 milyon dollar təşkil edib. Sentyabrda ki artım 2022-ci ilin ötən dövründə ən böyük aylıq artımdır. Avqustun sonunda Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları 7 milyard 503,6 milyon dolla-

ra çatmışdı. Ötən ilin sonu ilə müqayisədə (9 ayda) rəsmi valyuta ehtiyatları 592,3 milyon dollar artıb.

Qeyd edək ki, Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları 2022-ci ilin yanvarında 0,9 milyon dollar azalmış, fevralda 85,8 milyon dollar artmış, yenidən martda 21.5 milyon dollar, aprel-də 50.6 milyon dollar azalmış, yenidən mayda 142,9 milyon dollar, iyunda 141,2 milyon dollar, iyulda 35,3 milyon dollar, avqustda isə 96,4 milyon dollar artmışdır.

Dünya Bankı Azərbaycan üzrə inflyasiya proqnozunu yüksəldib

Dünya Bankı Azərbaycanda 2023-cü ildə 9.5%-ə yüksələcə inflyasiyanın bu il 12.5% və yini proqnozlaşdırır. Bu barə-

də bankın “Bərpa üçün Sosial Müdafiə: Avropa və Mərkəzi Asiyanın iqtisadiyyatı” adlı yenilənmiş hesabatında bildirilib. Hesabata görə, bu, Dünya Bankının aprel proqnozu ilə müqayisədə müvafiq olaraq 3,5 faiz bəndi və 2,9 faiz bəndi çoxdur. 2024-cü ildə Azərbaycanda inflyasiyanın 8% olması gözlənilir ki, bu da əvvəlki proqnozla müqayisədə 2 faiz bəndi çoxdur.

Dünya Bankı: “Azərbaycanın qeyri-enerji sektorunda orta illik artım 4,6 % olacaq”

Dünya Bankı (WB) Azərbaycanda real ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsalının bu il 4,2%, 2023-24-cü illərdə isə orta hesabla 2,7% artacağını proqnozlaşdırır. Bu barədə bankın “Avropa və Mərkəzi Asiya iqtisadiyyatı” yenilənmiş hesabatında bildirilib. Sənədə əsasən, xam neft hasilatındakı mülayim azalmanın təbii qaz hasilatının genişlənməsi ilə kompensasiya olunacağı və enerji sektorunda artımın 0,1% səviyyəsində sabitləşəcəyi gözlənilir. “Xidmət sektorlarının artımı COVID-19-dan əvvəlki səviyələrə yaxınlaşması ilə qeyri-enerji sektorlarında 2023-2024-cü illərdə orta hesabla 4,6% olacağı proqnozlaşdırılır. Tələ-

bə gəldikdə isə, ev təsərrüfatlarının real gəlirlərinə yüksək inflyasiyanın mənfi təsiri və investisiyaların mülayim olması ilə istehlakın azalması gözlənilir”, – hesabatda deyilir. Azərbaycanla inflyasiyanın 2023 və 2024-cü illərdə azalacağı proqnozlaşdırılsa da,

Azərbaycan Mərkəzi Bankının (4+/-2) hədəf diapazonundan əhəmiyyətli dərəcədə yuxarı olacaq. Büdcə profisitinin neft və qaz gəlirlərində proqnozlaşdırılan dinamikanı əks etdirərək, 2022-2024-cü illər ərzində tədricən azalacağı proqnozlaşdırılır.

KOB-ların vergi yükü azaldıla bilər

“Kiçik dövriyyəyə malik, mikro sahibkarlıqla məşğul olan fərdi sahibkarların ödədiyi sosial sığorta haqlarının məbləğinin optimallaşdırılması məsələsi aktualdır”. Bunu İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Vergi siyasəti Baş İdarəsinin rəisi Nicat İmanov deyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan və Dünya Bankı mütəxəssislərindən ibarət işçi qrup biznes üçün vergi yükünün və vergi qaydalarına əməl etmək üçün sərf edilən vaxt göstəricilərinin azaldılması komponentlərini müzakirə edəcək:” Bu məsələlər Yol Xəritəsində öz əksini tapıb. Çünki özəl sektorun, xüsusilə də mikro və kiçik sahibkarlığın inkişafının

yeni və daha səmərəli stimullar və inkişaf mühiti hesabına sürətləndirilməsi əsas diqqət mərkəzimizdədir. Bu məsələ ətrafı öyrənilməklə və həmin şəxslərin gələcək sosial təminatları nəzərə alınmaqla təkliflərin hazırlanması və təqdim edilməsi nəzərdə tutulur. Həmçinin, artıq ödəmələrin

çevik qaytarılması nəzərdə tutulan vergi ödəyiciləri meyarlarının müəyyən edilməsi, həmin vəsaitlərin büdcədən qaytarılması ilə bağlı yaradılmış “Vahid elektron lövhə” sisteminə sosial sığorta haqları üzrə artıq ödəmələrin də əlavə edilməsi müzakirə predmeti olacaq”.

6-12 oktyabr 2022-ci il

GÜCLÜ DÖVLƏT, QALIB XALQ, MÜZƏFFƏR ALİ BAŞ KOMANDAN...

Bütün qlobal siyasəti platformalarda milli maraqlarını qətiyyətlə təmin edən Azərbaycan döyüş meydanında da yeni zəfərlər qazanır

(əvvəli ötən saylarımızda)

Ermənistan sülhə məcbur edilir

Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə Ermənistanın Baş Naziri Nikol Paşinyan arasında avqustun 31-də Brüsseldə dördüncü görüş keçirildi. Aİ Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin üçtərəfli görüşün yekunlarına dair mətbuata verdiyi bəyanatdan göründüyü kimi, dördüncü görüşün əsas hadisəsi Ermənistan və Azərbaycan arasındakı dövlətlərarası münasibətləri nizamlayan sülh müqaviləsinin irəliləməsi istiqamətində substantiv işin sürətləndirilməsi ilə bağlı razılığa gəlinməsi oldu. Bununla əlaqədar olaraq xarici işlər nazirlərinə layihə mətnlərinin hazırlanması üçün bir ay ərzində görüşmək barədə tapşırıq verildi. Görüşdə humanitar məsələlər, eləcə də minaların təmizlənməsi, saxlanılan və itkin düşmüş şəxslərin taleyi barədə ətraflı müzakirələr aparıldı və Aİ bu məsələlərlə məşğul olmaqda davam edəcək. Danışqlar zamanı sərhədlərin delimitasiyasına dair bütün məsələlərlə bağlı əldə olunmuş irəliləyişləri və sabit vəziyyəti daha yaxşı təmin etmək də nəzərdən keçirilib. Tərəflər Sərhəd Komissiyasının növbəti iclasının noyabrda Brüsseldə keçirilməsi ilə bağlı razılığa gəldilər. Görüşdə nəqliyyat xətlərinin açılması ilə bağlı şərtlərin müzakirəsində əldə olunmuş nəticələr də nəzərdən keçirilib.

«Bütün bu müzakirələrlə qeyd etmək istəyirəm ki, hər iki tərəfin əhalisini uzunmüddətli və davamlı sülhə hazırlamaq vacibdir. Bu istiqamətdə ictimai mesaj çox əhəmiyyətlidir – bu cür həssas situasiyada digər tərəf ictimaiyyətdə danışılan hər bir sözü həqiqətən eşidir və qiymətləndirir. Avropa İttifaqı uzunmüddətli və davamlı sülh istiqamətində öz dəstəyini bundan sonra da göstərməyə hazırdır. Avropa İttifaqı hər iki ölkənin və onların əhalisinin rifahı naminə iqtisadi inkişafın irəliləyişinə təkan verməyə davam edəcək. Biz noyabrın sonunda yenidən bu formatda görüşməklə bağlı razılığa gəldik”, - deyər Şarl Mişel bəyanatında bildirib. Bütövlükdə avqustun 31-də keçirilən Brüssel görüşün əsas məqamı Azərbaycanın təklif etdiyi 5 təməl prinsip əsasında Ermənistanla sülh sazişi layihəsinin hazırlanması və sentyabrda hər iki ölkənin xarici işlər nazirlərinin görüşərək, ilkin mətn üzərində müzakirələrin təşkili barədə razılığın əldə edilməsidir. Həmin beş prinsip isə bunlardır: dövlətlərin bir-birlərinin suverenliyi, ərazi bütövlüyü, beynəlxalq sərhədlərinin toxunulmazlığı və siyasəti müstəqilliyini qarşılıqlı şəkildə tanıması; bir-birlərinə qarşı ərazi iddialarının olmamasının qarşılıqlı təsdiqi və gələcəkdə belə bir iddianın qaldırılmayacağına dair hüquqi

öhdəliyin götürülməsi; dövlətlərərsi münasibətlərdə bir-birlərinin təhlükəsizliyinə hədə törətməkdən, siyasi müstəqillik və ərazi bütövlüyünə qarşı hədə və gücdən istifadə etməkdən, habelə BMT Nizamnaməsinin məqsədlərinə uyğun olmayan digər hallardan çəkinmək; dövlət sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası, diplomatik münasibətlərin qurulması; nəqliyyat və kommunikasiyaların açılışı, digər müvafiq kommunikasiyaların qurulması və qarşılıqlı maraq doğuran digər sahələrdə əməkdaşlığın qurulması.

Məlumdur ki, üçüncü görüşdən sonra Ermənistanın guya “münaqişənin həll olunmadığı” kimi reallığı əks etdirməyən iddiaları, hərbi təxribatları, dağıdıcı davranışları, eyni zamanda sülh prosesinə maneə yaratmağa çalışan regional və digər aktorların çoxsaylı pozucu cəhdləri, ümumiyyətlə Cənubi Qafqazda davamlı sülhün və təhlükəsizliyin təmin edilməsinə qarşı çıxan qüvvələrin fəaliyyətlərini nəzərə alsaq, bu görüşün daha məhsuldar və effektiv olduğunu söyləmək olar.

Şübhəsiz, Azərbaycan dövlətinin gücü, prezidentinin qətiyyəti və iradəsi bu görüşə də öz təsirini göstərmişdir. Əlbəttə ki, hazırda dünyada gedən geosiyasi, geostrateji və geoiqtisadi proseslərin fonunda ölkəmizin mövqeyi daha da güclənir. Eyni zamanda, 30 il davam edən erməni işğalına son qoyan Azərbaycan ərazi bütövlüyünü təmin etməklə yanaşı, dağıdılmış, xarabaya çevrilmiş kənd və şəhərləri tez bir zamanda yenidən tikib-qurmağa, keçmiş məcburi köçkünləri öz doğma yurd-yuvalarına qaytarmağa çalışır. Bu və digər səbəblərə görə, Azərbaycan Cənubi Qafqazda sülhün yaranması, təhlükəsizliyin təmin olunması üçün Ermənistanla sülh müqaviləsinin ən qısa zamanda imzalanmasında ma-

raqlıdır.

Doğrudur, üçüncü görüşdə də münaqişənin sülh yolu ilə həll edilməsinə dair proqram irəli sürülmüşdü. Amma mayın 22-də keçirilən görüşlə bu görüşü fərqləndirən xüsusi amil var. Belə ki, Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderlərinin 2020-ci il noyabrın 10-da imzaladıqları Bəyanata əsasən, Azərbaycan öz üzərinə götürdüyü öhdəliklərə əməl edərək, yeni yolu çəkib və Azərbaycan Ordusu artıq Laçın şəhəri, Zabux və Sus kəndlərini tam nəzarətinə götürüb. Bu fakt isə keçirilən üçtərəfli görüşə,

danışqlar prosesinə yeni təkan verdi. Belə ki, Azərbaycan bir daha sübut etdi ki, məsələni sülh yolu ilə həll etmək istəyir və real tədbirlər görür. Lakin Azərbaycana qarşı hər hansı təxribat olarsa, yeni “Qisas” əməliyyatı keçirilə bilər. Görüşdə sərhədlərin delimitasiyası, kommunikasiyaların açılması və bununla bağlı Ermənistanın öhdəliyini, işğaldan azad edilmiş ərazilərin minalardan təmizlənməsi, Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşən Azərbaycan vətəndaşları ilə əlaqədar və digər humanitar məsələlərlə bağlı irəliləyişin əldə olunması istiqamətində aparılan mühüm müzakirələr bütövlükdə prosesin müsbət dinamika ilə inkişaf etdirildiyini deməyə əsas verir.

Artıq Minsk qrupunun dövrünü deyil

Bütövlükdə, «Brüssel prosesi» regionda münasibətlərin normallaşdırılması baxımından mühüm hadisə, Azərbaycanın siyasi-diplomatik uğurudur. Brüssel gündəliyi həm də Ermənistanın müxtəlif iddialarla üçtərəfli razılaşmaların tələb etdiyi prosesləri ləngitmək cəhdlərinin iflası uğramasından xəbər verir. Brüssel gündəliyinin əsas önəmli tərəflərindən biri isə Aİ-nin Azər-

baycanın yaratdığı yeni reallıqlara obyektiv yanaşmasıdır. Bunu Aİ Şurasının Prezidentinin üçtərəfli görüşlərdən sonra verdiyi bəyanatlarda Ermənistanın «status»la bağlı iddialarına yer verməməsi və artıq Azərbaycanın güc yolu ilə həll etdiyi problemin yoluna qoyulmasında bir-cə addım belə ata bilməyən ATƏT-in Minsk Qrupuna istinad etməməsi də təsdiq edir. Sonuncu Brüssel görüşündə də diqqət çəkən əsas məqamlardan biri Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin elan etdiyi sənəddə nə Qarabağ mövzusu, nə

də ATƏT-in Minsk qrupu ilə bağlı heç bir fikrin yer almamasıdır. Bu, o deməkdir ki, Azərbaycan Minsk qrupu formatının artıq ləğv edildiyini həm Ermənistanla, həm də Qərba nümayiş etdirir. Həmçinin, artıq Avropa Qarabağın Azərbaycanın daxili işi olduğunu da qəbul edir. Bunlar da onu göstərir ki, Aİ 44 günlük müharibədən sonra yaranmış yeni geosiyasi reallığı qəbul edir və öz mövqeyində buna əsaslanır. Həmçinin, münaqişə həll olunduğuna görə keçmiş qalıqlı olan Minsk Qrupu artıq lazımsız təsisata çevrilib.

Bu mənada Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması prosesində Aİ-nin obyektiv mövqeyini qeyd etmək lazımdır. Şarl Mişelin iki dövlət arasındakı münasibətlərin normallaşdırılması istiqamətində təşəbbüsləri tamamilə tərəfsizdir və bir vaxtlar Minsk qrupunun həmsədrələrinin ortaya qoyduqları mövqedən tamamilə fərqlənir. Aİ Şurası Prezidentinin bəyanatlarının məzmunu bir vaxtlar Minsk qrupunun həmsədrələrinin hər addımında ortaya qoyduqları ikili standartlardan uzaqdır və münasibətlərin normallaşdırılması üçün konkret hədəfləri ehtiva edir. Aİ-nin ortaya qoyduğu mövqe Azərbaycanın regionda təhlükəsizliyin və rifahın təmin

edilməsinə hesablanmış təşəbbüsləri ilə uzlaşır. Aİ də hesab edir ki, artıq gələcəyə baxmaq, yeni reallıqlar çərçivəsində münasibətləri normallaşdırmaq lazımdır. Bu, Aİ-nin təmsilində Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhün təmin olunmasına hesablanmış vasitəçilik missiyasına olan etimadı təmin edən mühüm amildir. Bütövlükdə, Aİ Şurasının Prezidentinin vasitəçiliyi ilə keçirilən Brüssel görüşlərinin hər biri Azərbaycanın maraqlarına uyğun olaraq və bölgənin gələcək sülh və əmin-amanlıq şəraitində inkişafının təmin olunması istiqamətində atılmış növbəti önəmli addımlardır. Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, Aİ Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşdırılması üçün başlanmış «Brüssel prosesi»nin obyektiv gedişatı Azərbaycan dövlətinə və onun rəhbərinə etibarlı tərəfdaşlıqdan irəli gələn ehtiramın nümunəsidir. Aİ-nin ortaya qoyduğu mövqe və yanaşma bu təşkilatla Bakı arasındakı strateji tərəfdaşlığa da müənasibdir. Ən əsası isə odur ki, Aİ İlham Əliyevin regional liderliyini, qlobal nüfuzunu qəbul edir, Azərbaycan prezidenti ilə yaxın təmasları Cənubi Qafqaz regionunda sülh və sabitliyin bərqərar olunmasında mühüm amil kimi görür. Bu amil, o cümlədən Azərbaycanla Aİ arasında münasibətlərin yeni inkişaf səviyyəsinə yüksəlməsi, Aİ-nin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində Azərbaycanın rolunun daha da yüksəlməsi, Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması istiqamətində müvafiq mexanizmin formalaşması sülh müqaviləsi, sərhədlərin delimitasiyası, kommunikasiyaların açılması və digər məsələlərin həlli istiqamətində əməli addımlar atılması üçün mühüm şərtidir. Hazırda Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə sürətli bərpa və quruculuq işləri davam edir. Azərbaycan dövləti 30 ilə yaxın müddətdə ermənilər tərəfindən dağıdılmış, vandallığa məruz qalmış kənd və şəhərlərini qətiyyətlə, əzmlə bərpa edir. Bir çox xarici dövlətlərin nüfuzlu şirkətlərinin bərpa prosesində iştiraka hazır olduqlarını bəyan etmələri də Azərbaycanın haqq işinə olan beynəlxalq ehtiramın nümunəsidir. Bu da ondan xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət Vətən müharibəsində əldə edilmiş qələbəni qlobal diplomatik müstəvidə uğurla tanıdı. Bunun nəticəsidir ki, beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanın zəfərinə, ərazi bütövlüyünü təmin etməsinə ehtiramla yanaşır. Moskva, Soçi və Brüssel görüşləri bunu təsdiq edir. Bu görüşlər göstərir ki, Vətən müharibəsinin yaratdığı reallıqlar fonunda bütün proseslər Azərbaycanın milli maraqları və siyasəti iradəsi çərçivəsində cərəyan edir.

“İqtisadiyyat”

Azərbaycan iqtisadiyyatının artım proqnozu yaxşılaşdırılıb

2022-ci ildə Azərbaycanda ÜDM 4,2% artacaq. Bunu Dünya Bankı (DB) çərşənbə axşamı dərc olunan Avropa və Mərkəzi Asiya regionu üzrə yenilənmiş iqtisadi icmalda proqnozlaşdırır. Apreldə DB 2022-ci il üçün Azərbaycanda ÜDM-in artımını 2,7% səviyyəsində proqnozlaşdırmışdı. “Qiymətləndirmələrimizə əsasən, 2022-ci ildə Azərbaycanda ÜDM-in real artımı 4,2%-ə, 2023-2024-cü illərdə 2,7%-ə çatacaq. Ölkədə neft hasilatının bir qədər azalmasının təbii qaz hasilatının artması ilə kompensasiya olunacağı

gözlənilir”, DB qeyd edir. DB-nin qiymətləndirmələrinə görə, 2022-ci ildə Azərbaycanda ASK məhsulları istehsalının artımı 1,1%, 2023-cü ildə 2%, 2024-cü ildə 2,2% təşkil edəcək. 2022-2024-cü illərdə sənaye sahəsində istehsal artımı müvafiq olaraq 2,7%, 1,5% və 1,3% təşkil edəcək. Xidmətlər müvafiq olaraq 7,3%, 5% və 4,6% artacaq. Bank cari ildə Azərbaycanda inflyasiyanı 12,5% səviyyəsində (aprel proqnozu 9%), gələn il 9,5% səviyyəsində (aprel proqnozu 6,6%), 2024-cü ildə 8% səviyyəsində (aprel proqnozu

6%) proqnozlaşdırır. “2023-2024-cü ildə inflyasiyanın azalması, eyni zamanda AMB-nin hədəf diapazonundan (4% +/- 2%) mühüm dərəcədə yüksək qalması gözlənilir”, DB vurğulayır. DB-nin qiymətləndirmələrinə əsasən, enerji daşıyıcılarının yüksək qiymətləri Azərbaycana ortamüddətli perspektivdə iki rəqəmli tədiyə balansının cari əməliyyatlar hesabının porofisitinə malik olmağa imkan yaradacaq: 2022-ci ildə ÜDM-in 24,5%-i, 2023-cü ildə ÜDM-in 16,7%-i, 2024-cü ildə ÜDM-in 13,4%-i.

6 “ƏTRAF MÜHİTİN QORUNMASI BİZİM ÜÇÜN ÇOX VACİB MƏSƏLƏDİR”

Allah-Təala ağacları yaratdı. Bu ağaclar yangına, fırtınaya, selə, bütün fəlakətlərə qarşı özünü qoruya bildi. Su olmasa belə, böyüdü, küləyə qarşı gəldi. Bir tək insanlar bu ağacları qırmağa çalışdı.

12-14 oktyabr tarixlərində Bakı şəhərində Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC), Milli Məclisin Təbii Ehtiyatlar, Energetika və Ekologiya Komitəsi, AMEA İdarəetmə Sistemləri İnstitutu, Yıldız Texniki Universiteti və Gebze Texniki Universitetinin təşkilatçılığı ilə Liderlik, Texnologiya, İnnovasiya və Biznesin idarə edilməsi üzrə 10-cu beynəlxalq konfrans keçiriləcək. Biz də “İqtisadiyyat” qəzeti olaraq UNEC-in Elmi fəaliyyətinin təşkili və idarə edilməsi departamentinin direktoru, iqtisad elmləri doktoru, professor Zahid Məmmədovla görüşüb, bu barədə söhbət etdik, konfrans barədə oxucuları maraqlandıran suallara cavab tapmağa çalışdıq.

- Zahid müəllim, əvvəlcə konfrans haqqında ümumi məlumat verərdiniz.

- Bilirsiniz ki, müasir dövrdə “yaşıl iqtisadiyyat” a keçidlə bağlı məsələlər bütün dünyada aktuallıq kəsb edən əsas mövzulardandır. “Yaşıl iqtisadiyyat” prinsipləri əsasında davamlı inkişafın təmin edilməsi, istehsal və istehlakın ekolojiləşdirilməsinin zəruriliyi, ölkənin perspektiv inkişafı ilə bərabər, ətraf mühitin sağlamlaşdırılması, yaşıllıqların sürətli bərpası və artırılması, su ehtiyatı və dayanıqlı enerji mənbələrindən səmərəli istifadə bu gün Azərbaycan dövlətinin “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” sənədində də nəzərdə tutduğu əsas məsələlərdəndir. Biz də bu gün ekologiyanın qorunmasına, gələcək nəsillər üçün daha yaxşı şəkildə var olmasına uğurlu imkanlar təqdim etməyə çalışmalıyıq. Məhz bunu nəzərə alaraq Azərbaycan Milli Məclisinin Təbii Ehtiyatlar, Energetika və Ekologiya komitəsinin sədri dos. Dr. Sadiq Qurbanovun təşəbbüsü, UNEC-in rektoru professor Ədalət Muradovun əmri ilə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Yıldız Texniki Universiteti, Beynəlxalq Strateji Menecment Assosiasiyası, Milli Elm və Təhsil Nazirliyinin İdarəetmə İnstitutu ilə birgə “Yaşıl iqtisadiyyat, yaşıl biznes, yaşıl idarəetmə və liderlik: yaşıl iqtisadiyyata gedən yol, yeni çağırışlar, imkanlar və perspektivlər” mövzusunda konfrans keçirmək qərarına gəldik. Cənab Prezident İlham Əliyev

vin, “Ətraf mühitin qorunması bizim üçün çox vacib məsələdir”, sözləri də seçilən mövzunun nə qədər aktual olduğunu bir daha təsdiqləyir.

- “Yaşıl iqtisadiyyat” a dair müxtəlif tədbirlər həyata keçirilib, layihələr təşkil olunub, kitablar nəşr edilib. Bəs, “yaşıl iqtisadiyyat” a həsr olunan bu konfransın digər bu səpkili tədbirlərdən əsas fərqi nədir, cəmiyyətə təsir baxımından əsas üstünlüyü nədən ibarətdir?

- İlk olaraq qeyd etməliyəm ki, bu konfransın ən mühüm üstünlüyü bu sahədə mütəxəssisləri bir araya gətirməsidir. Burada dünyanın müxtəlif ölkələrindən mövzu ilə əlaqədar aparıcı tədqiqatçıların, siyasətçilərin, dövlət məmurlarının, iqtisadçıların, iş adamlarının, menecerlərin, mühəndis və alimlərin iştirakı gözlənilir. Onlar bu konfransda öz dəyərli elmi töhfələrini təqdim edəcək, həmçinin iştirakçılar “yaşıl iqtisadiyyat”, “yaşıl biznes”, “yaşıl idarəetmə” və “yaşıl liderlik” sahələrində könüllü olaraq ünsiyyətə olmaq, birgə fəaliyyət sahəsində beynəlxalq şəbəkə qurmaq imkanı əldə edəcəklər. Konfransımızın da əsas məqsədi nəzəri, eksperimental və tətbiqi də daxil olmaqla bütün yeni inkişaf və tədqiqatlar üçün platforma yaratmaqdır.

- Mütəxəssislər haqqında mümkünsə oxucuları da məlumatlandırardınız.

- Bilirsiniz ki, “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” də Azərbaycan qarşısında duran ən mühüm vəzifələrdən biri “yaşıl artım” ölkəsinə çevrilməkdir. Burada konkret vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir. Xüsusi olaraq elm və təhsil mərkəzlərinin “yaşıl iqtisadiyyat” a keçidlə bağlı verəcəkləri töhfələr qeyd olunur. Əlbəttə, burada alimlərin əsas töhfələri apardıqları elmi tədqiqatların nəticələrini elmi cəhətdən əsaslandırmaq və ictimaiyyətə təqdim etməkdir. Bu dövlət sənədini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Milli Məclisinin Təbii Ehtiyatlar, Energetika və Ekologiya komitəsinin sədri, dos. Dr. Sadiq Qurbanov belə önəmli bir təşəbbüslə çıxış etdi. Həmçinin, S.Qurbanov konfransa “Yeni “yaşıl” iqtisadi modelə doğru keçid: global çağırışlar, imkanlar və pers-

pektivlər” adlı kitabı ilə qatılacaq. Konfransda Elm və Təhsil naziri Emin Əmrullayev, Ekologiya və Təbii Sərvətlər naziri Muxtar Babayev, Energetika nazirinin müavini Samir Vəliyev, Yıldız Texniki Universitetinin rektoru, professor Tamer Yılmaz, Türkiyə Cümhuriyyətinin Əmək və Sosial Müdafiə naziri, professor Lütfihak Alpkan, daxili işlər nazirinin müavini, professor Tayyib Sabri Erdil, BP-nin Xəzər regionunda xarici əlaqələr və kommunikasiyalar üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli, ASELSAN-ın Korporativ İdarəetmə üzrə vitse-prezidenti, professor Hakan Karataş, Elm və Təhsil Nazirliyinin İdarəetmə Sistemləri İnstitutunun baş direktoru Əli Abbasov və mən əldə etdiyimiz elmi nəticələri iştirakçılarla bölüşəcəyik. Burada “yaşıl iqtisadiyyat” a dair bütün sahələr: “yaşıl bankçılıq”, “yaşıl dizayn”, “yaşıl səhiyyə”, “yaşıl şəhər”, “yaşıl idarəetmə”, “yaşıl universitet” və s. əsas mövzular olacaq. 4 bölmədən ibarət olan konfrans üçün artıq indidən bütün yerlər dolub, müraciətlərin sayı həddən artıq çoxdur. Bu da özlüyündə konfransa olan böyük marağın göstəricisidir. Lakin konfransda daha çox elmi tədqiqat işləri bu sahə ilə bağlı olan şəxslərin iştirakı prioritet olaraq götürülüb.

Konfransda plenar iclasla bərabər, dəyirmi masa da təşkil olunacaq. Burada “yaşıl iqtisadiyyat” a keçidlə bağlı dünyanın müxtəlif ölkələrindən gəlmiş alimlərlə bu sahədə mövcud olan problemləri müzakirə edəcəyik. Biz artıq “yaşıl iqtisadiyyat” sahəsindəki boşluqları doldurmaq imkanına sahib olmuşuq.

- Konfransdan UNEC, ümumən isə ölkə miqyasında əsas gözləntiləriniz nələndir?

- Biz UNEC üçün çox ciddi hədəflər müəyyən etmişik. Hətta, UNEC-in 2030-cu ilədək əsas hədəflərindən biri “yaşıl universitet” a keçiddir ki, bununla əlaqədar olaraq çox ciddi işlər həyata keçirilməkdədir. UNEC-in bu sahədə əsas məqsədlərindən biri də dövlətimizə “yaşıl iqtisadiyyat” a keçidlə bağlı öz elmi tədqiqatları ilə töhfələr verməkdir. Həmçinin, biz ilk dəfə UNEC olaraq “yaşıl iqtisadiyyat” mövzusunda magistratura proqramı hazırlamağı hədəfləyirik. “Yaşıl bankçılığa” keçid etməyi düşünürük. Təsəvvür edin, bankın əsas məqsədi gəlir əldə etməkdir. Buna baxmayaraq, hər hansısa kredit ekologiyanın əleyhinədirsə, ekologiyanın mühafizə-

sına xidmət etmirsə, gələcək nəsillərin inkişafına dəstək olmur, bank ona kredit açmır. Qiymətli kağızlar bazarında “yaşıl istiqraz”, “yaşıl kredit” açırsınız, təbiətin mühafizəsi üçün ekoloji qida, məhsul istehsal edirsinizsə, sizə o zaman kredit verilir. Ekologiyanın əleyhinədirsə, siz kredit ala bilmirsiniz. Biz də UNEC olaraq bu hədəflərin dəstəklənməsinə çalışırıq. Bu konfransın ölkə üçün əsas üstünlüyü isə ondadır ki, bununla Azərbaycan, həm də dünya təcrübəsini öyrənəcək, faydaları, üstünlükləri, imkanları ilə tanış olacaq. Eyni zamanda, bu konfrans Azərbaycanda və dünyada ekoloji tarazlığın qorunmasında iştirak edən bütün təşkilat və qurumların say-lərini bir platformada cəm etməklə bu sahədə ixtisaslaşan elmi və praktiki mütəxəssislər üçün akademik mühit yarada-cıq, 2022-ci ildə ölkəmiz adına mühüm nailiyyətlərdən olacaq. Bu tədbir, həmçinin gələcək iqtisadi artıma mühüm tökan verəcək ki, bu da bütünlükdə Azərbaycan iqtisadiyyatının davamlılığının artırılmasına

və beynəlxalq aləmdə mövcud mövqelərinin daha da möhkəmləndirilməsinə təsir göstərəcək.

- Əgər bu sahədə 2030-cu ilədək hədəf müəyyənləşdirilibsə, düşünürük ki, bununla əlaqədar mütəxəssislərin hazırlanması da ehtiyac var. Bəs mütəxəssislər haradan cəlb olunacaq?

- Təbii ki, fabrik fəaliyyətə başlamazdan öncə oraya işçilər cəlb olunur. O cümlədən, bu sahədə də öncə mütəxəssislərin hazırlanmasına ehtiyac var. Bu sahədə UNEC tələbələrinin, elm xadimlərinin, hətta xarici vətəndaşların da iştirakı, cəlbə mümkündür.

- Gələcəkdə yenə bu qəbildən tədbirlərin təşkili gözlənilirmi?

- Əlbəttə. Bu məsələ ilə bağlı nəzərdə tutulan və müəyyənləşdirilən plan da mövcuddur. Tədbirin bu il Bakıda, gələn il Türkiyədə, Yıldız Texniki Universitetində keçirilməsi planlaşdırılır. Bizə bununla bağlı Rusiya, Belarusiya, Polşadan da müraciətlər olub. Əvvəla, “Şərq tərəfdaşlığı” proqramı çərçivəsində bu məsələ çox maraqlıdır. Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyi təminatında mühüm tərəfdaş-

dır. Biz “yaşıl iqtisadiyya”-la bağlı tədbirləri ilk olaraq öyrənirik, sonra təşkil edirik. Bu baxımdan bu konfrans bizim üçün ilk olsa da, Türkiyə üçün sayca onuncudur. Biz də mövcud təcrübədən faydalanırıq, ilk növbədə maariflənmə sahəsində mövcud ehtiyacı qarşılamağa çalışırıq. Çünki bilirsiniz ki, dünyada ekologiyaya ən çox zərər vuran sahə neftdir. Neftdən sonra isə ikinci yerdə tekstil gəlir. Bu baxımdan sürətlə dəyişən modanın qarşısının alınması üçün artıq şirkətlər ciddi öhdəliklər götürürlər. Dünyada polietilən vasitələrdən imtina olunur. Bütün bunlar haqqında insanların məlumatlandırılmasına çalışmalı, ekologiyaya birliktə qorunmalıyıq.

- Çox sağ olun, Zahid müəllim, maraqlı müsahibə və konfrans haqqında geniş informasiya verdiyiniz üçün.

- Mən də öz növbəmdə bu konfransda bizimlə birgə çalışan, dəstək olan tərəfdaşlarımıza, konfransı işıqlandırdığı üçün “İqtisadiyyat” qəzetinə öz təşəkkürümü bildirirəm.

Mətanət Hüseynova

Azərbaycanda ekoloji vergitutma tətbiq edilə bilər

Azərbaycanda ətraf mühit üçün zərərli olan fəaliyyətlərin qarşısını almaq və yaxud məhdudlaşdırmaq üçün ekoloji vergitutma aspekti araşdırılacaq. Bunu İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Vergi siyasəti Baş İdarəsinin rəisi Nicat İmanov deyib.

Onun sözlərinə görə, bu məsələlər Dünya Bankı və Azər-

baycan nümayəndələrinin birgə işçi qrupunda müzakirə ediləcək: “Vergi yükü və vergi sistemlərinin səmərəliliyi alt indikatoru üzrə biznes üçün vergi dərəcələrinin optimallaşdırılması və vergi qaydalarına əməl etmək üçün tələb olunan müddətin sadələşdirilməsi prosesləri nəzərdə tutulur.

“Vergitutma” indikatoru Dün-

ya Bankının bundan əvvəlki “Doing Business” hesabatının mexanizmlərindən fərqli olaraq, daha geniş sahəni əhatə edəcək, vergi tənzimləmələrinin mürəkkəbliyini, vergi sistemlərinin səmərəliliyini, vergi yükünü, tələblərin yerinə yetirilməsi üzrə xərclərin optimalıq səviyyəsini qiymətləndirəcək”, - deyərək, qeyd edib.

“Azərbaycan İsrail hərbi sənayesinin ikinci ən böyük müştərisinə çevrilib”

“The Jerusalem Post” nəşrində dərc olunan məqalədə müəllif qeyd edir ki, Rusiya-Ukrayna arasında davam edən müharibə və Azərbaycanla Ermənistan arasında sərhəddəki son toqquşmaların fonunda bu səfərin mühüm regional təsirləri var.

“Benni Qansla Azərbaycan Respublikasının Prezidenti arasında baş tutan görüşdə Yaxın Şərq re-

gionunda baş verən dəyişikliklər, həmçinin Türkiyə-İsrail münasibətlərinin bərpası müzakirə edilib”, - məqalədə qeyd olunur. Müəllif məqalənin davamında Azərbaycanın İsrail üçün niyə bu qədər əhəmiyyət daşımasına toxunub:

“Azərbaycan-İsrail münasibətləri yeni deyil və Bakı Təl-Əvivin qur-

duğu strategiyanın əsas tərəfdaşı olub. Təl-Əviv Universitetinin “Moşé Dayan” mərkəzinin bu yaxın-

larda dərc etdiyi məqalədə qeyd olunur ki, İsrail Azərbaycanı özünün əsas enerji mənbəyinə çevirib. Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri ilə Azərbaycan neftinin əsas ixal-

çılarından biri kimi İsrail neftə olan tələbatının yandan çoxunu bu ölkənin vasitəsi ilə təmin edir”.

Məqalədə daha sonra Azərbaycanla İsrailin hərbi və müdafiə sektorundakı əməkdaşlığına toxunulub.

6-12 oktyabr 2022-ci il

«Мы предложили Армении мир»

Несмотря на пережитые азербайджанским народом мучения, мы предложили Армении мир. Об этом, в частности, сказал президент Азербайджана Ильхам Алиев,

выступая на Азербайджанском национальном градостроительном форуме в Агдаме. Отметив, что мирное соглашение должно быть основано на пяти принципах международного

права, глава государства сказал, что в число этих принципов входят взаимное признание странами территориальной целостности друг друга, воздержание от каких-либо территориальных претензий в будущем, воздержание от применения силы, разграничение границ и открытие коммуникаций. Ильхам Алиев добавил, что возвращение азербайджанцев на освобожденные территории уже началось. «Программа «Великое возвращение» уже стартовала. В мае этого года в Зангиланском районе было построено первое село, и первые переселенцы вернулись на родину. В Зангилане открыта первая школа, и в этом году в ней начали учиться первые дети», - сказал президент.

* * *

На освобожденных территориях имеются гигантские водные ресурсы, которых Азербайджан был лишен в годы оккупации, заявил президент Азербайджана Ильхам Алиев в ходе выступления на Азербайджанском национальном градостроительном форуме в Агдаме. Он добавил, что армяне «оккупировали не только азербайджанские города, но и азербайджанские ресурсы». Алиев добавил, что армяне перекрывали реки, в результате тысячи гектаров территории Азербайджана оставались без орошения: «Теперь мы вернули наши реки и наши земли. «На сегодняшний день подготовлены и утверждены генеральные планы

всех городов», - сказал он.

* * *

Азербайджанское государство мобилизовало все свои силы и потенциал, дабы бывшие вынужденные переселенцы поскорее вернулись на родные земли, заявил президент Азербайджана Ильхам Алиев в ходе выступления на Азербайджанском национальном градостроительном форуме в Агдаме. Глава государства добавил, что на освобожденных территориях реализуются широкомасштабные инфраструктурные проекты: «Вы видели Физулинский международный аэропорт, он был построен за восемь месяцев. В течение месяца мы планируем открыть Зангиланский международный аэропорт, а в 2025 году – Лачинский международный аэропорт», - сказал он.

Армения отказывается раскрыть места массовых захоронений

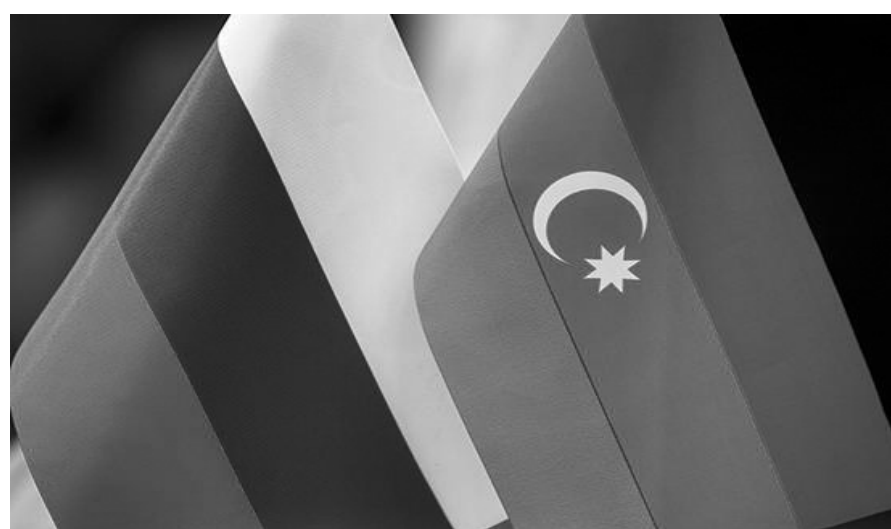
Помощник президента Азербайджана - заведующий отделом по вопросам внешней политики Администрации

президента Хикмет Гаджиев в своем твиттер-аккаунте поделился публикацией о массовом захоронении, обнаруженном в селе Эдилли Ходжавендского района. «В селе Эдилли обнаружено массовое захоронение азербайджанских военнослужащих, подвергнутых пыткам

и убитых во время Первой Карабахской войны. Эдилли использовался Арменией в качестве лагеря для пленных. 4 000 азербайджанских военнослужащих и мирных жителей пропали без вести. Армения отказывается раскрыть места массовых захоронений», - говорится в тексте публикации.

Названы российские инвестиции в экономику Азербайджана

Общий объем российских инвестиций в экономику Азербайджана на начало 2022 года составил 6,3 миллиарда долларов. Об этом, как сообщает в среду Trend со ссылкой на российские СМИ, сказал министр экономического развития РФ Максим Решетников. По его словам, из них пять миллиардов были вложены в нефтяной сектор. «В Азербайджане с российским капиталом работают более тысячи компаний в сферах добычи и транспортировки углеводородов, химической промышленности, энергетике, нефтехимии, фармацевтике, машиностроении и грузоперевозках», - сказал он. Министр отметил, что главная зона совместных интересов и потенциала -

это транзит. «Азербайджан является традиционным партнером российской стороны. Сейчас тут открываются новые логистические возможности. Идет переориентация, но Каспий сам по себе это растущий рынок, с населением, которое увеличивает среднедушевой доход. Западный маршрут МТК Север-Юг - это железная дорога через

Дагестан в Азербайджан, дальше потенциально большой проект Решт-Астара с выходом на Транссиранскую дорогу к Бендер-Аббасу, к портам юга. Кроме того, реконструируются погранпереходы Яраг-Казмалар на границе с Азербайджаном, что планируется завершить в этом году», - добавил министр.

Дан старт основным проектам для «Большого возвращения»

К концу текущего года будут завершены основные проекты, связанные с базовой инфраструктурой. Об этом сказал журналистам в Агдаме спецпредставитель Президента Азербайджана на освобожденных территориях, входящих в Карабахский экономический район (за исключением Шушинского района), Эмин Гусейнов. Он отметил, что со следующего года начнутся работы, касающиеся социальных институтов, по восстановлению и

реконструкции центра города и близлежащих сел. «То есть будут запущены основные проекты, необходимые для «Большого возвращения», возвращения полноценной нормальной жизни на освобожденные от оккупации территории», -

сказал Гусейнов. Он отметил, что для скорейшего возвращения населения на родные земли в следующем году будут проведены интенсивные строительные работы. «Считаем, что в ближайшие 2-3 года сможем увидеть «Большое возвращение» наших соотечественников как в город Агдам, так и в окрестные села, а также на освобожденные от оккупации территории Физули, Ходжавенда и Тертера», - добавил Гусейнов.

Урсула фон дер Ляйен назвала Азербайджан надежным партнером

Президент Европейской комиссии Урсула фон дер Ляйен назвала Азербайджан надежным партнером Европы. Об этом Президент Европейской комиссии заявила во время выступления на церемонии открытия интерконнектора Греция-Болгария в Софии. Урсула фон дер Ляйен сказала, что проект интерконнектора между Болгарией и Грецией находился на столе более 10 лет. Обсуждения, связанные с этим проектом, начались в 2009 году: «В то время Болгария серьезно пострадала от решения

«Газпрома», потому что «Газпром» отказался от экспорта газа через украинскую территорию. Реализация этого проекта заняла время, но мы были полны решимости. Этот проект требовал терпения. Сегодня я поздравляю правительства Болгарии и Греции с запуском этого проекта». Фон дер Ляйен подчеркнула, что этот интерконнектор обладает потенциалом для поставок газа для всей Болгарии: «В очень трудное время это отличная новость. Как в Болгарии, так и в других регионах Европы люди ощущают

последствия войны России, но подобными проектами Европа будет обеспечена газом на зиму. Европа очень много работала в этом направлении, приняла важные шаги, особенно в последние месяцы: замена российского газа альтернативными источниками газа, то есть более надежными источниками, партнерами. Президент Азербайджана Ильхам Алиев находится здесь, я посетила вашу страну с этой целью в июле. Наши друзья и другие партнеры, такие как Норвегия, США, Алжир, помогают нам в это трудное время».

В МИРЕ

В Европарламенте спрогнозировали ситуацию с газом

Еврокомиссар по энергетике Кадри Симсон на заседании комитета Европарламента заявила, что европейские страны смогут обойтись без российского газа предстоящей зимой. Об этом, как передает Trend со ссылкой на "Ленту.Ru", сообщает Reuters. По прогнозу Симсон, у стран Евросоюза (ЕС) достаточно запасов, чтобы пережить ситуацию без поставок российского газа при мягкой погоде. Американские

производители сжиженного природного газа (СПГ) в сентябре увеличили поставки европейским клиентам до 4,37 миллиона тонн, хотя и не вывели их на полную мощность.

Ранее канцлер ФРГ Шольц отметил, что Германия готова обеспечить свою безопасность в области энергетики вне зависимости от инцидента на «Северных потоках».

США убеждают ОПЕК+ не сокращать добычу нефти

Вашингтон убеждает страны ОПЕК+ не сокращать добычу нефти. В США уверены, что сокращение сейчас не отвечает потребностям

текущей экономической ситуации. Об этом, как передает Trend со ссылкой на «Газеты.Ru», написало агентство Reuters, ссылаясь на собственные источники.

Белый дом занимает эту позицию на фоне стремления президента США Джо Байдена добиться снижения цен на бензин в стране.

Госдолг США превысил отметку в \$31 трлн

Государственный долг США впервые превысил отметку в \$31 трлн. Об этом свидетельствуют цифры, обнародованные во вторник Министерством финансов США. В базе

данных на сайте Минфина в графе «совокупный государственный долг» обозначена сумма в \$31,123 трлн. Это рекордный показатель американского госдолга.

Toğrul Nərimanbəyov

Azərbaycan rəssamı, SSRİ və Azərbaycan SSR Dövlət mükafatları laureatı, SSRİ-nin və Azərbaycanın xalq rəssamı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüddüsi Nərimanbəyov Toğrul Fərman oğlu 7 avqust 1930-cu ildə Bakı şəhərində doğulmuşdur.

Əslən şuşalıdır. Babası Əmir bəy Nərimanbəyov Bakı quberniyasının qubernatoru, Araz Türk Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının sədri olmuşdur. Atasını Nərimanbəyli Fərman bəy Əmir bəy oğlu (1898-1970) Cümhuriyyət tələbələrindən biri olmuşdur. Kann şəhərindəki Politeknik Universitetini bitirdikdən sonra Azərbaycana dönmüş, ixtisasca energetik olan Fərman Nərimanbəyov Azərbaycan Dövlət Plan Komitəsində elektrikləşdirmə bölməsinin rəisi işləmişdir. 1937-ci ildə həbs olunmuş və sürgünə göndərilmişdir. Sürgündən qayıtdıqdan sonra Mingəçevirdə yaşamış və işləmiş, 1977-ci ildə orada vəfat etmişdir.

Toğrul Nərimanbəyov 1950-ci ildə Əzim Əzimzadə adına Azərbaycan Rəssamlıq Məktəbini, 1955-ci ildə isə Litvada Vilnüs Rəssamlıq İnstitutunu bitirmişdir.

XX əsrin 50-ci illərindən etibarən yaradıcılığa başlamışdır. Yaradıcılığının ilk dövrünə aid əsərlərdən "Bayıl mənzərəsi", "Fırtından da güclü", "Səadət", "Sevinc", "Həyat namına", "İşıqlı gələcək uğrunda" və başqalarını qeyd etmək olar. 1955-ci ildə SSRİ Rəssamlar İttifaqına üzv qəbul edilib.

Mənzərə, portret, monumental boyakarlıq, illüstrasiya və teatr rəssamlığı kimi müxtəlif sahələrdə yaratdığı əsərlər mövzu və janr rəngarəngliyi, estetik kamilliyi və özünəməxsus üslubu ilə səciyyələnmişdir. Fərdi üslubunu müəyyən edən başlıca xüsusiyyətlər dekorativ Azərbaycan incəsənətinə xas rəng harmoniyası və müasir dünya incəsənətinin yeni istiqamətləri ilə sıx bağlı olmuşdur. O, Ayrı-ayrı tamaşalara verdiyi bədii tərtibatlarla Azərbaycan teatr rəssamlığının dəyərli nümunələrini yaratmışdır. Monumental boyakarlıq və divar rəssamlığı janrında işləmiş tabloları xəlqilik ruhu ilə seçilərək, böyük estetik təsir qüvvəsinə malikdir.

Rəssamın "Emalatxanada", "Kafedə", "Qız Qalası", "Talış dağlarında", "Yaylaqda", "Çoban ailəsi", "Məhsul bayramı", "Bağda çayxana", "Bakıda bazar" və s. əsərlərinin hər biri haqqında geniş söz açılmağa

layiq sənət nümunələridir. Belə tablolara rəğbətini gizlətməyən S.Bəhlulzadənin "Toğrulun əsərləri bərəkətli bir süfrəni xatırladır. Bu süfrədə hər cür nemət var. Özü də bu, doğma Azərbaycan torpağının nemətləridir! Toğrulun əsərlərindən torpağımızın ətri gəlir..." fikrini söyləməsi də həmin əsərlərin sənətkarlıqla yaradıldığını təsdiqləyir.

T.Nərimanbəyov, eyni zamanda gözəl səs tembrinə malik olub. O, Azərbaycanın və dünya vokal sənətinin şah əsərlərini ifa etməkdən yorulmurdu. Rəssam televiziya çıxışlarının birində etiraf etmişdi: "Muğamı çox sevirəm, lakin ifa edə bilmirəm, ifa olunarkən gözlərimdən yaş axır. T.Nərimanbəyov Abdulla Şaiq adına Dövlət Kukla Teatrının, Milli Məclisin binasının və keçmiş "Moskva" mehmanxanasının foyələrini bənzərsiz rəssam təxəyyülünün şahənə fantaziyası ilə, qədim incəsənətimizdən gələn ənənələrə tapınmaqla, misilsiz sənət inciləri ilə bəzəyib. Portret, mənzərə, məişət və natürlər janrlarında çəkdiyi lövhələr müasir Azərbaycan rəssamlığının qiymətli əsərləri olaraq, dünyanın mötəbər sənəti salonlarında, rəsm qalereyalarında və incəsənət muzeylərində uğurla nümayiş etdirilir, müxtəlif dövlətlərin muzeylərində və ayrı-ayrı şəxslərin kolleksiyalarında saxlanılır.

Toğrul Nərimanbəyov 2 iyun 2013-cü ildə Parisdə vəfat etmişdir. Parisin mərkəzində yerləşən Passi qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

"Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı" İctimai Birliyi layihənin icrasını davam etdirir

Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin "Şuşa ili" çərçivəsində elan etdiyi xüsusi qrant müsabiqəsinin qalibi olan "Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı" İctimai Birliyi "Şuşa rayonunun demografik, sosial-iqtisadi inkişaf vəziyyəti və perspektivləri" adlı layihənin icrasını davam etdirir. Ötən həftə ərzində də layihə üzrə işlər davam etdirilib. Şuşanın iqtisadi, sosial, demografik göstəriciləri artıq bölmələr üzrə sistəmləşdirilmişdir. Nəşr olunacaq kitabın strukturunda bəzi dəyişikliklər edildikdən sonra fəsilər və paraqraflar nəzərdən keçirilmiş, paraqraflarda boşluqlar aşkarlanmış və müvafiq

məqalələr yazılmışdır. Fəsilər daxilində fərsəkillər yerləşdirilmişdir.

Şuşanın dünəni, bu günü haqqında materiallar hazırdır, gələcək inkişafı barədə təklif və tövsiyələr üzərində işlər gedir. Bu yaxınlarda ekspertlərin Şuşa şəhərinə səfəri planlaşdırılıb. Layihə iştirakçıları məşr olunacaq kitabın bütün bölmələri haqqında öz mülahizələrini bölüşdülər və hər biri görəcəyi işlər barədə tapşırıqların icrasını davam etdirir. Hazırda kitab yığılma ərafındadır. Layihənin gedişatı təşkilatın orqanı olan "İqtisadiyyat" qəzetində və digər qəzetlərdə və saytlarda mütəmadi olaraq dərc edilir.

Şarl Mişel: "Şimali Koreya təhlükəsizliyi təhdid edir"

"Şimali Koreya Yaponiya üzərindən ballistik raket atmaqla regionda təhlükəsizliyi təhdid edir".

Bunu Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel tviterdə yazıb. O bildirib ki, Aİ bu cəhdi pisləyir: "Bu əsassız təcavüz və beynəlxalq hüququn açıq şəkildə pozulmasıdır".

Ş.Mişel Avropa İttifaqının Yaponiya və Cənubi Koreya ilə həmrəy olduğunu vurğulayıb. Qeyd edək ki, Şimali Koreya bu gün növbəti dəfə ballistik raket buraxıb. Raket 4 600 km uçuş, uçuşun maksimal hündürlüyü 1 000 km olub.

Çin iqtisadiyyatı son 32 ildə ilk dəfə geri qala bilər

Çin iqtisadiyyatında artım tempi 2022-ci ilin yekunlarına görə, 1990-cı ildən etibarən ilk dəfə digər Şərqi Asiya ölkələrindən geri qala bilər. Bu barədə Dünya Bankının proqnoz hesabatında qeyd olunur.

Hesabatda həmçinin bildirilir ki, Çin iqtisadiyyatında artım tempinin yavaşlamasına səbəb ölkə rəhbərliyinin koronavi-

rusa qarşı şiddətli mübarizə siyasətinin davam etməsidir. Nəticədə, ölkənin faktiki olaraq bağlanması və şəhərlərdə

lokdaun vəziyyətinin davam etməsi müşahidə olunur.

Dünya Bankının hesablamalarına görə, dünyanın ikinci iqtisadiyyatı olan Çinin ÜDM-inin 2022-ci ildə 2.8% artım göstərməyi gözlənilir. Bu da region digər 23 ölkəsinin analoji periodda gözlənilən 5.3%-lik orta iqtisadi artım tempindən kifayət qədər aşağıdır.

Avropada qazın qiyməti düşüb

Qazın qiymətinin aşağı düşməsi Avropanın yeraltı qaz anbarlarındakı ehtiyatların maksimuma yaxınlaşması ilə əlaqədardır.

Çərşənbə axşamı Avropada

qazın qiyməti 1000 kubmetr üçün təxminən 1600 dollara düşüb. London Fond Birjası ICE-nin məlumatına görə, bu, iyulun 22-dən bəri ilk dəfədir. Noyabr fyuçerslərinin qiyməti 1000 kubmetr üçün 1618 dollara düşüb (və ya MVt/saat üçün 159 avro).

Qazın qiymətinin aşağı düşməsi Avropanın yeraltı qaz anbarlarında (UGS) ehtiyatların maksimuma yaxınlaşması ilə əlaqədardır - indi anbarlar

təxminən 90% doldurulub. Həmçinin, Avropada nisbətən isti hava şəraiti yaranıb və elektrik enerjisi istehsalında külək elektrik enerjisinin payı əhəmiyyətli dərəcədə artıb - sentyabrda təxminən 13,5%-ə, oktyabrın əvvəlindən isə 21%-ə yüksəlib. Onun artması qazın məişət ehtiyacları üçün və sənayedə daha az istifadə olunmasına gətirib çıxarıb ki, bu da öz növbəsində ehtiyatların yaradılması sürətini artırır.

Rusiya "nüvə ritorikası"na qoşulmaq niyyətində deyil

Rusiya Federasiyası hazırda Qərbi media və siyasətçilərinin tez-tez müraciət etdiyi "nüvə ritorikası"na qoşulmaq niyyətində deyil. Bunu Rusiya prezidentinin sözcüsü Dmitri Peskov "The Times" nəşrinə rəsmi Kremlin Ukrayna yaxınlığında nüvə sınaqları keçirə biləcəyini şərh edərkən bildi-

Bundan əvvəl "The Times" qəzeti yazıb ki, NATO Alyansın üzvü olan ölkələrə Rusiyanın Ukrayna ilə sərhədlərdə - Qara dənizdə nüvə sınaqları keçirə biləcəyi barədə xəbərdarlıq edib. Nəşr bildirir ki, bu yolla Rusiya Federasiyası kütləvi qırğın silahlarından istifadə etməyə hazır olduğunu nümayiş etdirə bilər.

Bakcell şəhid və qazi ailələrinə dəstəyini davam etdirir

"Bakcell"-in şəhid və qazi ailələrindən olan qadınların təhsil və məşğulluq imkanlarının artırılmasına yönəlmiş Korporativ Sosial Məsuliyyət (KSM) layihəsi başa çatıb. 2021-2022-ci illəri əhatə edən layihədə 16 qadın iştirak edib. İlk mərhələdə onlara motivasiya, məqsədlərinin müəyyən olunması, yumşaq bacarıqların inkişaf etdirilməsi, CV-nin tərtib olunması, şəbəkələşmə və s. mövzularında seminarlar və praktik məşğələlər keçilib. Növbəti mərhələdə qadınlar 7 ay davam edən ingilis dili, rus dili, kompüter, kiçik biznesin qurulması və idarə olunması,

mühasibatlıq kimi kurs və təlimlərə qatılıblar. Layihə benefisarları öz istəklərinə uyğun olaraq təhsillərini davam etdirmək, peşə təhsilinə başlamaq və işlə təmin olunmaq kimi imkanlardan yararlanıblar.

Müharibədən əziyyət çəkən uşaqlara və həmçinin şəhid və qazilərin ailə üzvlərinə qayğı və diqqətin göstərilməsi Bakcell şirkətinin KSM proqramının əsas istiqamətlərindən biridir. Şirkət bu sahədə bir neçə layihə həyata keçirir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Akademik Ziyad Səmədzadə Milli Məclisin deputatı Jalə Əhmədovaya həyat yoldaşı **BABƏK ƏHMƏDOVUN** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bəstəkar, Xalq artisti Aygün Səmədzadə Milli Məclisin deputatı Jalə Əhmədovaya həyat yoldaşı **BABƏK ƏHMƏDOVUN** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı və "İqtisadiyyat" qəzetinin kollektivi Milli Məclisin deputatı Jalə Əhmədovaya həyat yoldaşı **BABƏK ƏHMƏDOVUN** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Aytən Səmədzadə, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacızadə, Elşad Səmədzadə, Məhiş Əhmədov, Müşfiq Atakişiyev, Bəyalı Ataşov, Zahid Məmmədov, Mirqasım Vahabov, Süleyman Qasımov, Ədalət Muradov, Vahid Novruzov, Aydın Hüseynov, Rəsul Balayev, Abbas Əliyev

Dizayner:
Lamiyə NƏBİYEVƏ

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: +99412 566 09 60
Faks: +99412 514 14 27
Mühasibatlıq:
+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. "İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnmiş, "Azərmedia" MMC mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; İndeks: 0355; Tiraj: 1500